Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для рускаго народа в Америцї і орган „Рускаго Народнаго Союза“.

Рік XIV. Скрентон, Па., Четвер 27-го Вересня, 1906. Число 39 — Vol. XIV. Scranton, Pa., Thursday, September 27, 1906. No. 39

Читайте!

На підставі ухвали Конвенції „Союза“, кожде братство приналежне до „Союза“, повинно мати отсї книжки:

1) Книжку членів (іменослов).

2) Книжку місячних складок.

3) Книжку касову і протоколову.

На сї книжки повинно кожде братство заслати 5 долярів до каси „Союза“.

Відозва
до всїх місцевих Секретарів Рускаго Народнаго Союза.

Поважані ІІП. Секретарі!

Як Вам відомо, на IX. Головній Конвенції Союза, вибрано мене рекордовим Секретарем нашої орзанізації. Обовязком моїм есть: провадити виписову книгу всїх членів Р. Н. Союза, принимати або вимазувати членів, на підставі статута Р. Н. Союза і т. д.

Длятого прошу, всякі зміни членів, які заходять в Ваших братствах, як: **деклярації новоприступивших членів, повідомлене о вимазаних членах, перестулні листи, зміни посмертного, хто оженив ся, хто умер і т. п. посилати на адресу:**

Theo. Labowsky,
Box 76, Jersey City, N. J.

Всї повижші зміни прошу менї засилати так, щоби я їх одержав найдальше до 29-го дня в кождім місяцю, бо дня 30-го замикає ся рахунок членів Союза і розраховує ся розмет.

Хто за пізно — по замкненю рахунків надішле переміни свого братства, то такі переміни не будуть важні аж доперва на слїдуючий місяць.

Всї справи грошеві: чеки, монїордери і т. п., прошу посилати так як і до тепер на адресу:

S. Jadlowsky,
Box 76, Jersey City, N. J.

З поважанем
Теодозій Лабовский,
рекорд. секр. Союза.

Оголошене.

Отсим повідомляю Вас ІІП. Секретарі, що принимаючи від 1. Августа б. р. членів до Р. Н. С. маете від кождого нововступаючого відбирати: 1) вступне після лїт, так як було перше, 2) за грамоту 25 цнт.. 3) відзнака 75 цнт., 4) книжочка 10 цнт., 5) на фонд резервовий 2 цнт., 6) фонд бідних 1 цнт. і 7) фонд народний 1 цнт. При вступі нових членів маете уважати, аби члени були здорові, чесні і добрі Русини і щоб не перевисшали 40 лїт житя. Ті, котрі мають висше 38 лїт а не скінчених 40, мають предложити метрику родженя або який инший документ, котрий би посьвідчив про їх вік.

С. Ядловский, голов. секретар.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАР.

Вересень

27	Ч.	Воздв. Чесного Хреста
28	П.	Никити, Фільот.
29	С.	Евфимії, Люди.
30	Н.	17. По. Воздв.
1	П.	Жовт. Евфем
2	В.	Трофима
3	С.	Евстахія, Татіяни

Хто з п. п. бизнесменів задумує дати свое оголошене (адвертайзмент) до календара на р. 1907 най спішить ся і присилае до мене, бо календар іде вже до друку.

о. Стефан Макар,
Box 404, McKeesport, Pa.

Lehigh Portland Cement Co. зачинае будовати новий цементоий млин; потрібно около 300 робітників; платня на десять годин $1.40 і $1.50. Отже братя Русини хтоби з вас немав роботи, то може тут приїхати, а роботу дістане зараз, чи самотний чи жонатий. Хтоби хотїв довідатись о тім більше, нехай пише до мене, а я ему відпишу о всїм. Мій адрес:

Roman Gressa,
284 Croton Ave.,
New Castle, Pa.

Наш земляк Боромір Нарольский, проживаючи тепер у Відни, придумав і опатентував дуже просту і практичну ручну і кінну косярку і жнивярку. Оден робітник зітне ручною машиною за 8 годин 3—5 морґів трави, а 2—3 морґи збіжа. Професор будови машин і механіки у віденьскій політехнїці Енґлендер дуже користно і похвально висказав ся про винахід п. Нарольского. На Австрию винахід уже е опатентований, на Угорщину і инші держави не стае п. Нарольскому гроший на патенти. Єму дають за его винахід готівкою 20.000 К і тантиему від кождої випродукованої машини; але він рад би Галичину лишити собі і заложити тут власну фабрику, щоби по цїні коштів достарчати нашим хлїборобам свою машину. Длятого п. Нарольский відкликує ся до наших капіталїстів, щоби збірними силами допомогли ему до довершеня свого дїла. Адрес п. Нарольского: Віден VIII. Laudongasse 28.

Як звісно, евангелие в українськім язиці з паралельним текстом церковним, видане під редакциею подільского і брацлавского епископа Партенія, поступило вже в продаж в київских книгарнях. Оден сьвященик з подільскої епархії звертае ся в »Подолії« до з'їзду духовенства тоїж епархії, котрий незадовго мае зібрати ся, з радою, щоби з'їзд постановив, що се евангелие повинно обовязково находити ся в кождій парафії і в кождій хатї, а вже що найменше на кождих 5—10 душ парафіян щоби був один примірник.

Проти синової науки! В черновецкій дирекциї поліциї зробив раранецкий господар Николай Вінчерук донесене, що його сїмнайцятилїтний син Іван утїк із батьківскої хати, щоб проти волї родичів учити ся в Чернівцях. Батько просив поліцию, щоб вона найшла йому сина і назад відставила його до батьківскої хати — в „царство тьми“.

В Хирові, в Галичині, з нагоди з'їзду хирівских питомців ОО. Єзуїти устроїли стрілянину з моздірів. З тої причини сполошили ся коні і стали утїкати. Фірман-селянин, хотячи їх здержати, кинув ся до воза, щоби вхопити за важки. Однак се ему не удало ся. В поспіху попав межи коні а передні колеса і повис на штельвазї. За другим вистрілом коні метнули ся в бік, а віз ударив передними колесами до стовпа так нещасливо, що голова фірмана найшла ся між стовпом а колесами. Річ очивидна, що смерть наступила в одній хвилї. Убитий селянин не був властителем коний лиш нанятим фірманом, бо властитель коний, Жид, не хотїв сам в суботу їхати.

П. Пільц капітан прибувшого дня 17-го сего місяця до Сан Франсіско з Такоми і північних портів тягарого корабля „Robert Searlas“, котрий віз будівляне дерево, оповідае, що підчас подорожи дня 14-го вересня, коли корабель знаходив ся в віддаленю около 250 миль від місця призначеня, зауважав надзвичайно сильне збурене води, котре тревало 22 мінути і правдоподібно корабель ушкодило. Капітан е тої гадки, що лише сильне землетрясене могло збурити воду.

Перед дім богатого фармера, Якова Таупсона в Салїсборї, Н. Й. заїхали самоходом дві особі, мущина і женщина. Послїдна хотячи улекшити собі вступ до середини, представила ся яко аґентка від книжок, яких й тримала більшу скількість під пахою. Служаща, не припускаючи нїчого злого, впустила аґентку до дому, котра сейчас почала розпитуватись про паньство, а довідавшись, що крїм служниці нема більше нїкого в дома, вийшла на поріг і промовила до сидячого на самоходї: „всьо добре, Юрку“. Коли той увійшов до помешканя, приложив револьвер до голови слуги і зажадав без проволочного вказаня місця, где еї господар гроші тримае. Дївчина, чи то зі страху, чи то легковажучи нещасте, зовсїм не рушила ся з місця і не відізвалась анї слівцем. Зло дійска пара рада не рада вийшла з дому без нїчого і від'їхала.

На малім перестанку желїзничім, Азільда, Онт., наїхали на себе два потяги особові желїзниці „Канейдіен Песифік“, при чім 12 осіб на місци забито, а 12 тяжко ранено.

В Рочестер, Н. Й. знайшов недавно робітник желїзничий Віліям Фенлон на двірци желїзничім пуделко від циґар, виповнене 100 долярівками. По упливі може години приступила до него елеґантско убрана женщина з запитанем, чи не знайшов пуделка від циґар. А що було в нім, запитав робітник? Зденервована женщина відповіла: 20.000 долярів. Фенлон віддав пуделко з грішми незнакомій, котра навіть не подякувавши всїла зараз до потягу віджізджаючого до Ню-Йорк. На третий день одержав Фенлон анонімий лист, в котрім за его нетельність і уцтивість надіслано ему нагороду, аж цїлих пять долярів.

В Спрінґфілді, Па. напав якийсь незнакомий волоцюга на жінку фармера Г. Певита в хатї в неприсутности мужа і замордував еї в страшенний спосіб якимсь острим желїзним оружем.

В Ню-Йорку оказала ся зухвалою і неустрашимою женщиною жінка тамошного поліцийнта Діррого. Грозячи револьвером кождому, встримала 50 робітників від розкопуваня дороги перед своїм домом, мотивуючи, що боронить свою власність. Роботи тї суть ведені желїзницию Ню-Йорк, Рочестер і Бостон. Пані Дірр заявила рішучо, що ґрунт до пів улиці перед еї домом есть еї власностию, а, если компанія хоче его ужити, то мусить вперед его заплатити. Провідник робіт удав ся по поміч до капітана поліциї, однак і тому дала до зрозуміня завзята женщина, що кождого застрілить, хто лиш важить ся нарушити еї власність. Отто раз зух собі баба.

В Ню-Йорку засуджено одного робітника на 100 долярів гривни за те, що знайдено в его посїданю рїчи походячі з фабрики, в котрій був занятий, вартости 12 долярів.

Дня 17 го сего місяця рано зажадав якийсь пяниця при 196 улиці в Ню Йорку від переходячого як раз туди робітника милостинї. Ледво що той дав відмовну відповідь, обскочили его пятьох розбишаків і завдавши ему кілька сильних ударів в голову, забрали від него годинник і знаходячу ся при нїм готівку в квотї 15 долярів. Тяжко покалїченого перевезено до вашінґтоньскої лїчниці.

Заряд міста Джерзи Ситі, Н. Дж. закупив 20.000 квадратових стіп землї, положеної при 14. а Ірі улиці за $20.000, в цїли урядженя там парку і площі до забави.

З Канора, Саск. в Канадї доносять нам п. Левицкий, що народу руского живе там досить, але спокою між ним нема, бо сварить ся за віри. Таке, на жаль, дїесь і по других кольоніях.

Росийске правительство не е невдячне. Військам київского округа виплачено 100.000 рублїв нагороди за участь в „усмиреню непорядків“. Військо военного округа петербурского положило менші заслуги, то і менше дістало. Его роботу оцїнено лише на 12.000 рублїв. Славний семенівский полк дістав уже давнїйше 17.200 рублїв за усмирене бунту в Москві. Тепер хотїли другий раз нагородити его „вірність“, але головний штаб рішив, що другий раз нагороджувати за те саме — неможливо.

ВСЕГДА ПРИГОТОВЛЕНИЙ. J156

Тілько той е певний успіху, котрий, починаючи що небудь, есть всегда приготовлений на неудачу. Хто отже не привязуе ваги до подібних неудач в самих початках, може в вирї житя дуже легко утопитись. Всегда і всюди так бувае. Кождї отже ознаки якої небудь хороби повинно ся сейчас як найстараннїйше лїчити, щоби хороба та через занедбане не накинула ся на вас пізнїйше повною силою. Кожда мудра родина проте, зважаюча на те все, мае постійно в дома Трінерове Кураційне Гірке Вино, понеже добре знае, що воно впрост хоронить уживаючих его перед всякими недугами. Чи то брак апетиту, чи горячка, чи блїде лице, чи що іншого минають нераз самі від себе, однак не можна мати певности, що воно завсїгди так мусить бути, бо преціньможуть то бути ознаки зближаючої ся якоїсь важнїйшої хороби, а через уживане мого вина можна тому заздалегідь запобігчи. Уживайте его проти всїх недуг жолудкових і кишок, проти нервовости і всяких хороб споводованих нечистою або ослабленою кровю.

Продають у всїх аптиках Jos. Triner, 799 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Росийска Охотнича Флота

Нова пасажирска пароплавна лїнїя з **Ню Йорку до Ротердам і Лїбави** або назад **без пересїданя** великими двошрубовими, скорими пароплавами „Смоленск“, „Петербург“ і „Саратов“

Дорога з Ню Йорку до Ротердам або назад, треває 9 день; з Ню Йорку до Лїбави або назад 12 день.

Цїна шифкарт:

З Ню Йорку до Ротердам або з Ротердам до Ню Йорку перша кляса 70 дол., трета кляса каюта 37 дол., **трета кляса загальна 30 дол.**

З Ню Йорку до Лїбави: перша кляса 87 дол., трета кляса каюта 47 дол, **трета кляса загальна 37 дол.**

З Лїбави до Ню Йорку: перша кляса 87 дол., трета кляса каюта 44, **трета кляса загальна 34 дол**

Корабель „Смоленск“ відійшов з Ню Йорку в Вівторок 18. Септембра 1906, о 2-ій годині пополудни.

Генеральні Агенти:

C. B. Richard & Co.

31 — 33 Broadway, New York.

Зол. годинник і ланцушок ДАРОМ

ЗОЛОТЕ ПЕРО ТАКОЖ. Правдиве, золоте перо гарантоване повлочуване 14 к. золотом, приходить в гарній скриночцї. Продають его всюди по 2 дол. Пішли нам 50 ц. і свій адрес а ми вишлемо Тобі се гарне перо і 25 всяких золотих річий по 10 ц. одна. Коли їх продаш і дістанеш 2.50 дол. задержи собі 50 центів а нам пішли 2 дол., тоді ми вишлемо тобі зовсїм даром Американьский волочений годинник, гварантований, що буде держати добре час. Можете дістати мужеский або жіночий годинник і не буде тебе коштувати ні цента. Висилаєм для дівчат перлове перо і хрестик сли волять се замісто золотого пера за 50 центів, які тобі звернуть ся, коли продаш золоті річи. вер

CROWN JEWELRY CO.

Dept. 167, 163 E. Randolph St., Chicago, Ill.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

„Робітниче Сьвято".

— Пийжеж! Тфій — аж мя глум бере дивити си на оце, тфій! Сербниш ади келїшочок червоної та поправиш скунерочком пивця, та уже й цьвекає — гвари пений-смп. Ігій! Госпідкуж миленький Ти мій? Де діли си оті часи, коли то була' чоловік з камратами до коршми зайде, то не келїшків а кватирок нерахував би си, як леґінї пють, — а Мошко в присюди тне, аж в полонинах ляще. Гулялисми була' до білого дня, дзвони на Службу Господню була' відзвонили нам гуляючим. Гей, гей! були-ж то добрі раз часи, Христе Боже...

В такий то спосіб бідкавсь та приговорював молодшим Рутенцям старий Ігна в передню „Робітничого Сьвята" при скляночці в сальонї.

— Те-ре, ге-ге! Дедю! Ви і не хвалили би си з вашими давними часами в старім краю, бо тут торік мали-сми лїпший ґуд тайм на „Лейбор Дей" — перебив старому Гуцулови зсохлий молодик, котрий чкаючи, плюв цїльно в сальонову забруджену сплювачку.

— Так, так, братеньки-ж ви мої, працюемо-ж ми у тій далечинькій Америцї мов ті воли чорні, неділеньки сьвятої часами не маючи. Чейже і нам належить ся хоть раз у роцї, хотяй в тій однїсїнькій днинї нашого „Робітничого Сьвята", забава? Видеклямував своїм поетичним тоном, маленького росту, галицкий „Подоляк", котрий, як то каже ся, „смердїв" ще шіфом, бо від часу його прибутя до сього краю не минуло сповна пять місяцїв, однак поміж товаришами, з котрими проживав, з'умів уже уходити за знатока американьских сьвят і традиций.

— Ігій! Має ту поредний христінин час забавити си — пробурмотїв знова старий Гуцул. Ігій! Гаруй та труди си тиждень цїлїський, а прийде та неділенька сьвята, то бух і маєш — сальон замкнений... Сьвято, не вільно пити гварить ти, тфій! Що то за погань ті Гамериканьці. Ой нема-ж, нема, як в наших полонинах — додав старий Ігна, якось сумно, вихиливши свою шклянку перед тим до дна.

— А ви, Ігна? То лишень з тими вашими полонинами в одно виїжджаете — заговорив присадковатий Рутенець, котрий до тепер сидїв мовчки конець стола при своїй шкляночцї.

— Виїжджаю, бо шумні а не такі, як отта плюган в тій Америцї — відтяв ся старий Гуцул.

— Шумні! А то по якого дїдька їхалисьте сюди, вместо сидїти в тих ваших полонинах — га? — запитавсь присадковатий Гуцула, котрий аж почервонїв з компромітації.

— Їхав, по щосми оту їхав?.. плентавсь старий Ігна, збитий, як то кажуть, цїлком з пантелику, і замовк, бо в тій хвили приближився до стола незнакомий мущина, котрому на перший погляд ока читавсь „завадїя" на чолї, і гопнувши кулаком об стіл, аж шклянки зазвенїли, гукнув:

— Отже раз ви ту всї дурні ґрінори, коли не знаєте чого Гуцул їде до Америки. Іде, бо в полонинах, котрі так захвалює, хоть-би і вівсяних кораваїв уже не стає, а за горівку остатні підрані личаки Мошко забрав, от що! Не тому їде, га? — запитавсь новоприбулий Рутенцїв, котрі приглядали ся йому мовчки.

— Галов Джордж! — гав-ає! Привитавсь зсохлий молодик та, виплюв перед тим весь тютюн, котрий жув, до сплювачки.

— То Мґ. Джордж, мій камрат з краю, представляв новоприбулого прочим Рутенцям, чкаючи.

— Сїдай же ту — приговорював молодик, садовлячи силоміць Джорджа при собі, але Джорджови анї в голові було сїдати. Дививсь якийсь час своїми нерухомими очима по порожних шклянках, відтак гукнув знова тоном завадії:

— А що? Неказавс-ми, що ви ту всї дурні ґрінори. При порожних шклянках ту сидя'... Тфій! А звернувшись до готельника, котрий приглядавсь мовчки з поза бари цїлій тій сценї, Джордж гукнув:

— Сей! коман гір енд ґіб мі дрінк, ґ....м.., горі-оп!

А коли услужний готельник зближив ся, щоб Рутенцїв поспитати, що собі жадають:

— Вискі фор еверібади, ґ....м, горі-оп! — гукнув Джордж, аж шиби в вікнах задзвеньчали, і ухопившись гордо під боки, продовджав:

— Тут менї полонини, от що! Працюю, то й знаю якому чортови на потїху; е за що з камратами забавитись. Може не вірите ґрінори, ґ....м?.. — запитав Джордж Рутенцїв, котрі аж губи пороззявляли з подиву, коли Джордж почав цїлою жменею кидати півдолярівки, кводри і другу дрібнїйшу монету на стіл.

— Ади, хло! Якби мілїонер який, приговорював старий Ігна, приглядаючись з заїскреними очима грошам, котрі з дзвеньком котили ся по столї, упинюючись по більшій части на підлозї. Так, так, братенькиж ви мої! Одначе в тій далеченькій Америцї вигіднїйше робітникам дихати, бо і зарібки тут лїпші і пани тутки не такі горді, як у нас — ба, і права відповіднїйші тутки для нас, бо пропу я вас братеньки, хто з вас чував в краю про „Робітниче Сьвято"? Видеклямував Подоляк, котрий в міру скількости випитих шклянок ставав поетичнїйший і сердечнїйший.

— От що! Гордив ся розбавлений Джордж, звертаючись що хвильки зі своїм „сей ком ан енд ґіб мі, ґ....м" до готельника, котрий, усьміхаючись до Рутенцїв, згартав півдолярівки зі стола у свою кишеню.

Ще довго крізь вітворене вікно долїтали на улицю крики і дзеньк шклянок розбавлених Рутенцїв, аж збляжив ся готельник, заявляючи їм, що пора його гостям забиратись вже домів, бо вже пізна ніч.

— Варуй гет! ґ....м, бо я сьогодня бавлю ся — гукнув до готельника Джордж, затискаючи кулаки.

— Чейже братеньки хоч в той однїсїнький день і т. д. видеклямував скоренько „Подоляк" заохочуючи товаришів, щоб не уступали. Завтра „Робітниче Сьвято", до працї не пійде нїхто.

Ситуація ставала щораз грізнїйшою, бо й старий Гуцул, засукавши серіозно рукави, почав моргати значучо очима:

— Старийс-ми, сказав, але бигме коли з'їму того поганина, то розторощу як горіх!..

Але холоднокровний готельник не зражавсь грізною поставою Рутенцїв, але дав знак і в одну мить висунулось з поза бари його двох присадковатих робітників, котрі, як кажесь, на розказ свого пана готові були завсїгди „на все".

— Задуднїло! Кілька уриваних стогнів і проклонів, як напримір: „варуй ґ....м"! „бий цю погань"... „ой мое вочєнько"! „шляк"... „а Бог би вас побив"... і Рутенцї не оглянули ся, як по одному повилїтали на вулицю.

А полїсмени, ті справдїшні сторожі публичного спокою з'явили ся, мов з під землї виросли. Не помогли жадні благаня нї покликуваня ся Рутенцїв на „Робітниче Сьвято"; виловили їх сараків тишком по одному і зникли з ними у нічній пітьмі.

Готельник, відправивши решту своїх гостий, сїв, тай почав числити цїлодневний свій зарібок. Опісля вдоволений осягненим результатом, прошептав:

— Вел, вел — я анї не сподївав ся! Що правда, то дурний нарід ті Гонґеріенс, але, що бизнес мій полїпшає ся з кождим днем, се факт!..

Михайло Бєля.

З України російської.

(Від нашого кореспондента).

Погром української преси. Військовий стан на Вкраїні буде продовжений. Уряд готуєть ся до виборів. Революція і контр-революція.

Місяць серпень випав фатально для української преси. Замовкла під тиском урядових репресій „Вільна Україна", зупинивсь на 26. числї „Шершень", теж, як оповідав менї на днях його видавець д. Лозинський, — не змігши втримати конфіскат, цензурних переслїдувань і заборона продажу трохи не пів — Україні. Уряд рішив знищити всю поступову пресу в Київі, і ось на цїх днях були переведені ревізії в редакціях трох київських ґазет: „Отголосок Жизни", „Кіевской Зари" і „Громадської Думки". В льокалю двох останнїх були знайдені у столах де-яких співробітників заборонені брошури й відозви, напр. „Програма української радикально-демократичної партії (істнуючої леґально), виборґські відозви б. послів до народу і т. ин. В наслїдок цього „К. Заря" і „Громадська Думка" завішені на весь час військового стану в Київі, а дехто з співробітників „Гр. Думки" — заарештований, напр. відомий укр. письменник і редактор „Нової Громади" Сергій Єфремов. Всього заарештовано біля десяти душ Українців. В містї було зроблено кілька трусів серед української інтелїґенції, між ин. в судового слїдователя по важнїйшим справам д. Минченка. При ревізії в нього знайдено програму укр. соціяль-дем. партії; за се мінїстер юстіції по телеґрафу звелїв скинути його з посади... Завішення „Гр. Думки", одинокої щоденної нашої часописї в Росії —тяжкий удар для молодої української преси, яка тільки що почала завойовувати собі ґрунт і виробляти круг постійних читачів серед народу. На полїпшене „правного" становища української преси в Київі — нема й надії, принаймнї в близькій будучинї, через те, що по останнїм звісткам військовий стан, який тяжить мало не над усїєю Україною, буде продовжений ще на рік. А при військовому стані нї одна порядна часопись не може довго витримати, не кажучи про те, що нема жадної ґарантії в тому, щоби за „гріхи" співробітників не завісили саму часопись, як се сталось з „Гр. Думкою" та „К. Зарею".

Ходять чутки, що уряд для заспокоєння держави скоро оголосить нові вибори до Державної Думи. Видно й деякі прикмети, що час виборів наближаєть ся: почались арешти людий популярних серед населення, а через те — можливих кандідатів до будучої Думи: на Поділлю заарештовано нотаріуса Зновицького і лїкаря Блонського. Останнїй тїшив ся великою любовю серед селян Поділля; горячий український патріот і народолюбиць, він виступав з українськими промовами на передвиборчих зібраннях і за се був заарештований; тепер його арештовано вдруге. Відомо, що уряд виточив процес проти всїх членів Думи, які підписали Виборґську відозву, одже в тім числї — майже усїм українським послам. Коли новим виборам судило ся відбутись так, як уряд хоче, то всї ті посли обібрані бути не можуть на підставі обвинованих в державній зрадї. На сїй точцї неминуче виникне конфлїкт, бо селяне в богатьох місцях твердо рішили вибирати тих самих послів, що й попереду. А що всякі гострі „конфлїкти" можуть вибухнути не сьогодні–завтра, се ясно для всякого, хто стежить за життем в Росії, хто прислухаєть ся до настрою селянства й мійського пролетаріяту. Досить згадати кріваву боротьбу у Польщі, замахи і вбийства, які чинять ся по всїй Росії над представниками уряду — од простого полїцияна на вулицї аж до мінїстра, який кермує цїлим механїзмом бюрократичної машини, тим пресом, що видавлює всї соки й кров нещасної країни, досить радять ті щоденні арешти й ревізії по городах і по селах, — щоб сконстатувати: революція йде, і ми переживаемо тільки один з її моментів, коли революційна енергія пішла в саму глиб народних мас, щоб вибухнути звідти страшним пожаром. І уряд се добре розуміє. Напружує всї сили, щоб достойно стрінути ворога: всї засоби для того йому гарні, а найпевнїйший — то, побіч фізичної сили війська (не завше надійного), — урядженне контр-революційного руху. Зараз усї т. зв. чорносотенно-погромні орґанїзації й товариства розвинули саму інтензивну дїяльність. Терен найактивнїйшої їх працї — наша Україна. Київ і Одеса — се два осередки, де купчать ся всї ті „Монархічні партії", „Союзи русского народа" та другі, тут видають ся такі розбишацькі часописї як „Кіевлянинъ", тут найбільш розходять ся „Вѣче", „Колоколъ" та ин. видання, девіз котрих „ріж, пали, мордуй". Орґанїзують ся товариства „активної боротьби з революцією", які видають засуди поступовим дїячам і всїм, хто виступає проти уряду. Наприклад, як тільки зроблено ревізію в д. Минченка (про його ми казали вище), зараз же він дістав смертний засуд од „Союза активної боротьби"... Православне духовеньство й монастирі щиро підтримують заходи контр-революціонерів, ведучи друковану й устну погромну аґітацію, виступаючи навіть з церковної амбони з проповідями человіковбийства й ненависти. Великі монастирі, т. зв. Лаври–Київська й Почаївська служать центрами тої аґітації, де друкують ся погромні брошури й відозви та ширять ся серед тисячів прочан і по всїй околицї. Усе, що є найбільш темного й лихого в державі мобілїзуеть ся й єднаеть ся перед рішучим боем зі сьвітлом та волею. Для стрічи „внутрішнього" ворога уряд ґотуеть ся далеко краще й солїднїйше, нїж колись перед війною з Японом; і справді, сей внутрішнїй ворог для нього і для всїх, хто зацікавлений в пануванню самодержавя з усїми його наслїдками, — безмірно страшнїйший від Японців!

Одночасно з мобілїзацією темних сил реакції йде мобілїзація революційних сил Росії. Суспільство не вірить лїберальним обіцянкам Столипіна, його запевненням перед кореспондентами в чужих країв, що террор з лїва не потягне за собою террору з боку уряду. Що таки мінїстерські й царські обіцянки — російське суспільство звідало дуже добре і тепер не дасть ся одурити. На ново починаеть ся орґанїзаційний рух по всїх партіях, професіональних союзах, клюбах і товариствах. По невдатнім страйку в Петербурзї та Москві серед соціяль-демократичної партії почалась аґітація за переведеннем реформ в нутрі партії в цїлях еї скріплення для дальшої боротьби. За ініціятивою фракції т. зв. „большевиків" (які стояли завше за активною революцією і в останні часи додержувались тактики бойкоту Державної Думи), приступлено до вироблення умов злуки з усїми національними соціяль-демократичними партіями Росії, щоб осягти більшої концентрації сил революційного пролетаріяту і едности в тактиці. Недавно злучились в один союз російська соц.-дем. робітнича партія, соціяль-демократія Польщи й Литви та Латишська с.-д. партія. На черзї стоїть з'єднання з жидівським „Бундом". Тепер саме ідуть переговори про з'єднання з українською соц.-дем. (бувшою Р. У. П.) партією. Умовою з'єднання Українцї ставлять признання повної самостійности своєї партії що-до внутрішніх справ, представництво її в центральнім комітеті рос. с.-д. партії, уложення загального центра (комітету), який має керувати об'єднаною рос. с.-д. партією на підставі загального голосования членів партії без ріжниці національности, представництво укр. соціяль-демократії в делеґації рос. с.-д. партії на міжнародних соціялїстичних конґресах. Умовою злуки ставить укр. с.-д. партія також признання автономії України, хоча за те зрікаеть ся претенсії на виключне представництво волї й інтересів українського пролетаріяту. Невдовзї має відбути ся з'їзд делеґатів національних с.-д. партій Росії, на якім остаточно буде порішене питання про злуку. Коли українським соціяль-демо-

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

кратам вдасть ся заховати свою внутрішню самостійність супроти централізаторських тенденцій своїх російських товаришів, то ся злука, або союз, принесе ни малу користь справі визволення українських робучих мас, сконцентрувавши з'орґанізовані сили, виробивши спільну тактику, а головно — усунувши шкідливу конкуренцію, а то й отверту ворожнечу між ріжними партіями, які тереном своєї діяльности мають якусь спільну теріторію, як се було, наприклад, і на Україні. Своїх національних інтересів жадним чином не можна занедбувати: хоча насамперед треба спільними силами звалити спільного ворога, — не слід забувати при тім інтересів ріжних народів російської держави, з яких кожен має свої власні відтінки як бажаних ідеалів будучого суспільного устрою, так навіть і способів до здійснення тих ідеалів.

Д. Дорошенко.

Дописи.

З Клівеланд, О.

Не лише в Ню Бритейн, Конн. мають люде клопіт через пана превелебного і ми тут маємо подібну історію.

Перед пятьма місяцями мали ми доброго сьвященика в особі о. Чопея, але сей без важної причини полишив нас в тиждень перед пасхою, так нагло, що ніхто о нічім не знав ані сподівав ся, а на своє місце поставив о. Новака. Парохія не хотіла его в жаден спосіб приймити; але що кілька богомольців боялись, щоби не їли пасху несьвячену, або не померли без „prijmania", отже приймили его на оден місяць. Так сходив місяць оден по другім аж до днесь а о. Н. у нас запльонтав ся і тяжко его позбутись, мов якої болячки. Єму не в голові хор, школа або якась просьвіта. Він лишень о одно дбає: кишеню напакувати та гайда до мадяр орсаґу дальше людий руских мадяризувати.

Правда, що наша парохія в Клівеланді не зазнала добра від коли істнує, а то через переходящих сьвящеників, та через неуків „канторів", котрі лишень за дармо хліб їли а нічого доброго не зробили. Отже завдяки нашим теперішним кураторам а особливо п. М. Луцакови, предс. ради церковної, дістали ми доброго дякоучителя п. М. Бабія, котрий перед трома місяцями обняв нашу парохію а за такий коротенький час зорґанізував красний хор, майже цілу Службу Божу вже сьпівають. Мав він тут богато противників, бо мусите знати, що тут є з пів копи „канторів", а кождий з них знав перед тим harmoniu ućic, но коли п. М. Б. заняв у нас місце учителя, тогди вже ані оден не показав ся на очи. На жаль мушу сказати, що сам піп Новак потайки робив против сьпіву і школи, називав нашого учителя поляком, вмісто людям обяснити, що то значить сьпів, що то школа, що то театр, сам не хотів того у нас робити. П. М. Бабій, не зважаючи на таке невдоволене о. Новака, працює і заохочує молодіж до науки, хоч і без жадної помочи сьвященика. Коли парохіяне побачили, що о. Н. не хоче інтересоватись тим щоби наша молодіж просьвіщалась, дня 12 Августа виповіли ему посаду і він згодив ся около кінця Августа Клівеланд полишити. Рівнож і в церкві оголосив, що з кінцем Августа піде з Клівеланду.

Рада церковна старалась зараз о другого сьвященика, котрий би хотів заняти у нас парохію від 1-ого Септембра, але коли вже наближив ся час о. Н. опустити нашу парохію він отверто сказав що не вступить ся до того часу, доки не найде собі таку фару як Клівеланд, а перед мадярским гр. кат. сьвящеником о. Оросом сказав, що на кризмус уж budze końćic омшу в краю. І дійстно так виглядає, бо паню превелебну в Августі відослав до краю, а сам певно ще хоче заробити на шифкарту — тай гайда до мадяр орсаґу. Коли куратори сказали, що они вже запросили сьвященика до Клівеланд, то о. Новак сказав так. Не гадайте собі — що той буде у вас сьвящеником котрого ви хочете. Лишень той буде, котрого вам біскуп дасть сам і котрого я схочу. І погадайте собі пов. читателї. Чиж то не чисте рабство: наша церков, наша праця, а тут оден мадяроньский піп сьміє розказувати нам, і насилу пхати нам знов якогось мадярона. Чуємо що хотів якогось дохтора нам накинути. Ми не потребуємо жадних мадярских дохторів — в Клевеляндї єсть дость дохторів. Нам треба доброго, і ревного виноградника христового, і доброго щироруского патрійота.

Куратори видячи, що не дадуть собі з ним раду — скликали парох. мітинґ д. 15. с. м. і ухвалили аби до церкви его не пустити. Так взялись на спосіб — ризи стихарі му замкнули, і не мав в чім відправляти, мусів пійти з церкви. П. М. Бабій відсьпівав утреню, і в своїм часї „обідницю", а по Богослуженю люде спокійно розійшлись домів.

О скілько ми довідались — то піп Новак чекав якоїсь бійки коло церкви. Певно гадав, що его приверженці пічнуть війну. От і такий то пастир о. Н., вмісто що мавби робити з десятьох одного а він робить з одного десять. Та ще і до бійки людий намовляє. В понеділок звінчав одну пару в р. кат. костелї, сам був за попа і за дяка. Посилав за дякоучителем п. М. Бабійом — но п. Бабій до костела не пішов, сказав що він має церков свою та не хоче по чужих церквах ходити. Честь і слава п: М. Бабійови, що так мудро поступив. Сим показав свою енерґію і пошанував свою руску віру. А ви радуйте ся мадярони долярохвати. Бо у вас вшицко едно. В своїй глупоті піп Н. говорить і страшить тепер, що тії люде — якісь чотири, всї пімруть, котрі не дали єму Службу кончити. Відав чи не кинув він на них клятву. Але сеї клятви тії люде, ані ніхто не боїть ся — бо ті люде старають ся і желають мати у себе лад, старають ся о церков, о просьвіту для народу. Та Бог їх за тоє карати не буде — що позбулись злого пастира. Одже тепер о. Н. рад не рад, мусить муфоватись від нас тай цілком спустив з тону. Побачив він свою глупоту, що послухав двох трох людей, та через тоє допустив ся такої ганьби великої і не тілько собі але і парохії, за той час наніс немало клопоту і виставив на сьміх. Тепер вже кає ся, но щож коли по смерти каяня віт.

От така то біда сталась в нашій парохії. Та дасть Бог, що по бурі настане погода. Дісталисьмо доброго учителя — маємо в Бозї надію, що дістанемо і доброго сьвященика, а они оба разом будуть старатись піднести нашу Клівляндску Русь, зі сну на ноги. Бо мож сказати, що в Клевеляндї Русини спали до тепер сном блаженних аж доперва тепер очи протирають і пізнають себе самих.

Дасть Бог, що і в наше віконце загріє сонце. Будем і ми мали чим повеличатись — та не будем позаду других американьских парохій як на жаль доси було. А ви молодці, жени, дівчата ходіть радо на науку сьпіву до школи; в школї нічого планного, а лишень доброго научитесь. Маєте тратите вечері на таких виграшках, дурницях, що часом виходять на образу Божу і на посьміховиско і ганьбу перед людьми, то ліпше ідіть до школи, а там виховаєтесь на честних людей — та честних жен. Не зважайте на жадні бесїди, на жадні сьміхи; як часом де почуєте від яких темних, неучених людей. Бо они не знають что творят.

Угрорус, старий куратор.

З Алден, Па.

У нас є церков і цминтар 8 років на місци, яке дала нам компанія. І все було до сего часу добре, але стало ся тепер що оден куратор Р. В. почав ставити собі дім, ну, і хоче церков переносити там коло свого дому. Чиж не сьміх? Таж се переношене церкви коштувало би парафію до 500 долярів. Чиж не даремний видаток? А як перенесете церков, то з небіщиками що зробите? Той сам славний куратор викидає з церкви образи подаровані п. І. Волошиновичем хоч до сего часу були они добрі а і тепер ліпших на їх місце нема.

Парохіянин.

З Pleasant Home, Man. Канада.

Послїдними часами появилась статя в 34 ч. К. Фармера де читальники з Fernie, B. C., боронять редактора К. Ф. На сю статю змушений я дещо відповісти, бо не досить що безпідставно боронять редактора К. Ф. але ще заперечують авторови або авторам щоби більше не важили ся критикувати К. Ф., бо в противнім разі они кудись втічуть. Куда? — се трудно відгадати....

Панове читальники! Чи ви читали К. Фармера (ч. 32) езуіцку статю під котров підписаний Деркач? Ся статя буцїм то критикує статю С. М. Б., котра була поміщена свого часу в Свободі і боронить п. К. Ґеника, але цїлий еї зміст се лише нагінка до француской кошари... Єсли ви читали сю статю, то відповіджте яким способом редактор К. Ф. потвердив тую статю, що достовірна? Далї, яким способом Гуцул Іван наробив встиду цїлій К. Руси? Чи може тим, що найбільше приймив труду около самостійної-церковної орґанізациї? І се може бути встидом, що нинї К. Русини не потребують лизати лапи францускому біскупови? Таж хто з вас встидаєсь сеї орґанізації того ніхто не силує належати до неї а дорога до француского біскупа є отворена і він радо прийме до своєї кошари всїх і вся. А куди нас провадять незалежні проводирі,то здаєсь що не туда куда показує Деркач, бо всї самостійні церкви записують на громади і підпису не вимагають від людий, отже зовсїм видно що не туда куда провадять езуїти.

Слиби редактор К. Ф. мав хоть трохи в голові того, що має кождий поступовий чоловік, тоби був не позволив якомусь Деркачови перемішувати з болотом одного з самостійних сьвящеників по імени Іван.

Сего чоловіка я знаю ще з маленького, і з мого переконаня сей чоловік нїколи не заслугує на подібну ганьбу писану Деркачем... А що ся тичить С. М. Б. що за грубо скритикував свого часу в „Свободї" К. Ф. і редактора, то се і я признаю, однак з достовірного жерела довідуюсь, що тую статю не писав ані о нїй не знав С. Іван Б. а зовсїм инша особа, котрої я навіть не знаю. З сего видно, що згаданий редактор зовсїм перезрілий а що перезріле то певно гнилизна. В 32 ч. набазграв на одного чоловіка всякі дурницї, а в 33 ч. вже чіпаєть ся другого чоловіка з Stuartburn, що то сей таке втяв. Єсли п. редактор К. Ф. і на дальше буде так чіпати ся людий безпідставно, то я дуже страшу ся, що і „панови" треба буде вибирати пашпорт до тої країни, де тепер перебуває редактор Макогін... Я не мав гадки мішати ся до сего всього, але виджу що сим критикарам не розходить ся о правду а лише о те, щоб знищити нашу самостійну орґанізацию, бо приміром, слиб пану Деркачови розходилось о повагу пана К. Ґеника, то єли С. М. Б. написав дещо неправильного напротив п. К. Ґеника, то Деркач мав передовсїм вивести п. Ґеника з тих закидів, а Деркач того не зробив. Він поминув то всьо, і насамперед вдаряє на того чоловіка, на котрім стоїть найбільша вага самостійної орґанізації. Він перш всього хоче обчернити наших самостійних сьвящеників, щоб відвернути від них людий, а робить людям другу увагу і захвалює учених русько-езуїцько-сьвящеників, котрі вишколені в академії. Питаюсь чого они там научились? Чи може научились братолюбія, чи смиренности, чи може научились тих слів сказаних Христом: будьте задоволені тим що вам предложать? О нї Братя! они тої науки не посїдають. Академія научила їх вмісто братолюбія братолупія, а вмісто смиренности гордости. Треба знати, що не наука робить чоловіка сьвятим і добрим, але дїла і воля.

При кінци скажу пару слів і в справі Свободи. К. Фармерови чогось на заваді і „Свобода" а се певно тому, що „Свобода" не тримаєть ся тої самої проґрами, що К. Ф. „Свобода" днесь єсть знана кождому поступовому амер. Русинови, і можна совісно сказати, що „Свобода" досить вдоволяє наших людий. А К. Ф. намалює карикатуру пана і каже що се руський приятель, до того додасть новинки і оголошеня і сим хотївби побити „Свободу". Правда, що „Свобода" не годна вдоволити зовсїм Кан. Русинів, бо має досить своїх домових справ, отже великим обовязком К. Русинів є як словом так і дїлом старати ся о свою народну часопись, котра моглаби гоїти робітничі рани як тїлесні так і духовні.

Поздоровляю всїх читачів „Свободи".

З поважанем

Іван В. Дрогомірецкий.
фармер.

З Стонвол, Ман. Канада.

Дня 14 вересня відвидів нашу кольонію др. Бачинский. Всї Русини тутешні дуже втїшили ся его приїздом, лиш не всї могли его бачити, бо мусїли іти до роботи. Сердечно дякуєм п. Бачиньскому за се, що нас відвідав, желаєм ему щасливої дороги і бажаєм аби таких людий як він було як найбільше.

Николай Лахманець.

J157

З Vancouver, B. C.

Руский Народе! Встань, прітри очи, пізнай хто тобі приятель а хто ворог. Заглянь у славне місто Вінніпеґ, де пробувають наші просьвітителї або сказати правду затемнителї, котрі хотять нас придушити аби Русь наша славна Україна умерла, аби і слїду еї не стало.

Загляньте братя до Вінніпецкої часописи К. Ф. що там стоїть написано. Чи не встид вам то читати, що такі зрадники руского народу чернять нашу славну молодїж, котра щиро працює для піднесеня руского народу. Колим тільки дістав до рук 35-те число К. Ф. і заглянув до середини, виджу допись під заголовком „Страх Іване, Страх". По прочитаню еї не знав я на котрім місци стою і де ся знаходжу, чи під кнутом Росії чи Польщі. Славний з вас п. Меґас патріот, нема що казати. Нагадайте собі слова, щосьте писали коли перебралисте редакцію по П. Неґричови, що будете старати ся аби ґазета була порядна, що еї поправите а ви і те попсували, бо п. Неґрич бувби не приймив такого паскудства до газети. Де ж п. Меґас ваше слово?

Другий патріот се п. Стефаник, що віча розганяє тай бучу робить, а колись говорив о любови...

Третий патріот і то найстарший п. Кирило Ґеник, то наш добродій, що тілько нам добра зробив як кіт наплакав. П. Ґеник де ваші добрі дїла? Ага, в Калїфорнії Брацтво, то ваше дїло, через яке люде свої маєтки потратили тай ще ся до сеї пори не можуть доробити і вас проклинають на кождім місци.

Вжесьмо пізнали наших покровителїв а тепер осудїм п. Ґеника онуку лїберального К. Ф., чи варта его приймати до хати. Таж у нїм самі брехнї, плюгавства і очерненя наших дїячів на поли просьвіти. Чи не шкода вам доляра давати за трійло? Чи ми не маємо Свободи, рускої ґазети в Америцї? А пішли доляра брате і до старого краю а дістанеш „Свободу" зі Львова, то будеш знав що ся в твоїй вітчинї діє, бо і там є богато таких опікунів, що так ся Русином опікують, аж му сема шкіра злазить. А передовсїм стараймо ся о свою руску ґазету в Канадї, якаби не була залежна від жадної партії та закладаймо читальні і стори рускі, нехай нас чужі люде ве визискують. Орґанізуймо ся бо уже час пробудити ся зі сну вікового, бо біда над нами зависла.

Ой зависла чорна хмара, стала тай [воркоче
Ой чогож та деркачина єще у нас [хоче.
Ой нависла чорна хмара і гуде тай [гуде,
Послухайте добрі люде що то з того [буде.
Гей у місті Вінніпеґу темненької [ночи
Посходились деркаченьки стали тай [воркочуть.
Ой воркочуть тай воркочуть нема що [казати,
Напосїлись руский нарід в темноті [тримати.
Но ми братя Русини одну раду маймо
І усяким деркачам нїколи не дай- [мось.
Як зберем ся усї враз, разом засьпі- [ваєм,
То усяких деркачів в яму закопаєм.
Руский нарід ще не вмер, але хо- [че жити,
На зрадників деркачів не хочесь ди- [вити.

Від Україньского Клюбу
Г. Беґар.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

„SVOBODA„
(LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа в Америці і орган „Р. Н. Союза“, виходить що тиждня в Четвер і коштує:

В Америці на 12 місяців $2 00
До старого краю на 12 місяців $2.00
В Америці на 6 місяців $1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу“ через Книгарню Шевченка ул. Театральна ч. 1, Львів, а російські Українці через Книгарню „Кіївской Старини“ Безаківска 14, Київ.

Оплачувати газету треба всегда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий, або почтовий money order (мані ордер). Money order, то є карточку, котру дістанете від почтара або агента на експресовім офісі, пішліть нам, бо без того ми не годни грошей дістати.

Адрес:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щоби его адрес змінити мусить подати нам, як і нового. також свій старий адрес.

Як обходять ся з імігрантами на кораблях в 3-ій клясї.

Оден Американець, Келог Дорленд, їздив недавно 3-ою клясою (цвішендеком) до краю і назад і описав свої спостереженя в одній часописи. Ті спостереженя можуть бути цікаві і для декого з наших читачів, тому подаємо їх тут в скороченю. Пише п. Дорленд:

Дуже часто можна чути на кораблях, що плавають по Середземнім і Адрійским морю, що „цвішендек оплачує корабель“. І оно мабуть так є, бо справді між цінами цвішендеку а кабін і між услугою та вигодами в 3-ій а в другій або першій клясї — є величезна ріжниця.

Мої спостереженя опирають ся на моїй поїздці цвішендеком до Неаполю і назад. До Неаполю їхав я кораблем лінії Кунард і заплатив за шифкарту 30 долярів, з Неаполю до Америки їхав я кораблем лінії Гвайт Стар і заплатив за шифкарту 36 долярів.

Першою клясою можна їхати на котрім небудь з тих обох кораблів за 90 долярів а часами можна дістати шифкарту першої клясы на корабли Кунарда навіть за 75 долярів. Отже ціна шифкарти першої клясы була що найбільше три рази така як ціна шифкарти третої кляси, між тим як ріжниця в услузі і вигоді між тими двома клясами була так велика, що її просто годі собі уявити.

Я не буду теоризивати, говорити на пусто, але опру ся на фактах зібраних мною в часї мої подорожи сими двома лінїями. На корабли лінії Кунард, що зве ся Панонія, около 500 осіб їло в одній спільній комнатї, в якій находилось кромі сего 60 занятих ліжок. Через шість день і ночий море було дуже бурливе. Многі з тих, що займали згадані ліжка дістали морску хоробу. Коли ми сидїли при столї, то деякі з нас прямо доторкали ліжок на яких лежали хорі. Можете подумати собі, яке враженє робили тодї на нас ті хорі і на відворот як мучачим був для хорих сам вид і запах подаваних нам страв. Коли корабель їде до Америки, то в тих самих 60 ліжках містить ся не 60, але 200 людий.

Еслиб ті люди що їдуть цвішендеком були богатші і більше образовані, то з ними певно не так обходились би. Таж сих людий везуть в цвішендеку нераз аж 2,200. Не можлива річ, щоби компанія не могла постаратись о ліпше трактованє тих людий, що платять добру ціну за перевіз, анї щоб се конечним було, аби ті люде мусїли лежати хорі в їдальни на виду усїх пасажирів. Еслиб подібну річ зроблено в першій клясї, еслиб там бодай на оден день поставлено кілька хорих з ліжками в їдальни — то певно нїхто не схотів би їхати першою клясою сеї лінії. Алеж бо ті, що їдуть цвішендеком не говорять по англійски, се головно селяне і селянки: Італійцї Хорвати, Дальматинцї, Русини, Словаки, Греки та Сирійцї і тому компанія з ними так поводить ся.

Безперечно, що ті люди мало образовані а нераз і зовсїм темні та брудні, але помимо сего їм так само прикро відбувати подорож в таких обставинах як було б прикро першому лїпшому пасажирови з першої кляси.

Пасажир першої кляси, еслиб знайшов волосок в своїм маслї, певно не схотїв би їсти обіду, але я найшов два товсті хробаки в макароні на корабли Гвайт Стар лінії і їв дальше, бо мусїв. Кромі сего оден співтоварищ подорожи, італійский робітник, потїшав мене, кажучи, щоб я не зважав на такі річи. Я не кажу через се, щоби всї макарони були з хробаками, однак фактом є, що я кілька разів витягав з моїх макароні дрібні хробаки і бачив як другі витягали з їди ще дещо инше.

На корабли лінії Кунард люде їдять і хорують і сплять в тій самій комнатї а на кораблях лінії Гвайт Стар нема зовсїм жадної їдальнї. Одинока більша комната може помістити 100 а в найлїпшім разї 150 людий, між тим як корабель перевозить більше як 2000 людий. Тут годують людий знов инакше. Коли прийде час їсти, дзвін звонить і проводирі партий зложених з 6 до 8 пасажирів, уставляють ся рядом і підходять до кухарів, що стоять з варихами при великих кітлах наповнених їдою. Кождий представитель групи має великий горчок і до него всипає ему кухар їду на 6 чи 8 осіб, залежно від сего скілько осіб даний чоловік заступає. Опісля сей чоловік іде до своєї групи і роздїлює страву. Звичайно страву з'їдають там де дїлять ся нею, отже на підлозї, на покладї, навіть на ліжку. Розуміє ся, що більше нелюдского і брудного способу роздїлюваня їди годї придумати.

Після таких „обідів“ відпадки їди лежать всюди під ногами, бо імігрант сам не дуже розуміє порядок і чистоту, а на кораблї нема нїчого що заохочувалоб его до сего, а противно.

При всїданю на корабель в Неаполю роздавали нам наше „начине“. Се начине складаесь з цинової мисочки, горшка, і цинової ложки та вилок. Ножів не давали, ввиду чого при роздїлї мяса люди мусїли послугуватись своїми кишенковими ножиками та пилетами, або просто брати мясо в руки і розривати его на кусенї, які можнаб було до уст вложити.

Коли імігранти відходять з придїленими собі порціями їди, то дуже часто їда падае одна в другу або навіть просто на землю і инакше не може бути, бо корабель колишесь а їду треба нести на мисочцї або в горнятку.

Дуже часто панове і панї, що їдуть першою або другою клясою, ті панове що їдять зі столів накритих білими обрусами і срібною посудою — звикли з насьмішкою виражатись о імігрантах що їдуть третою клясою. Та чи справедливо се? Ось приміром і я їдучи третою клясою не міг поводитись не лише по джентельменски але навіть по людски, але чи моя була в тім вина? Подібно маесь річ і з всїми другими, що їдуть третою клясою Як може чоловік бути чоловіком, сли мусить вперед повитягати хробаків зі своєї їди, рвати (неначе звір) приділене ему мясо і споживати его в душній, смердячій комнатї де спить 150 людий, з яких многі хорі на морску хоробу?

Алеж бо на сїм ще не конець. Після обіду (мяса і макароні давали все більше як я міг з'їсти), кождий мусїв помити свое начине, так було на кораблї Гвайт Стар лінії. Зимної, морскої води було досить, але до води для полоканя начиня нїколи не можбуло дібратись так що треба було присохшу до начиня страву нігтями зішкробувати, або папером стирати. О стирках, рушниках і тим подібних річах анї мови не було. Компанія Кунард має начине для пасажирів.

Що до страви самої, то страва поминувши хробаків і тим подібні річи, була доволї добра. Італїйске правительство має своїх урядників, яких звуть commissario. Они їдуть на кораблях, що опускають італійскі порти. Комісаріо все пробуе їду: если она не гідна, всю їду викидають в море. Ввиду сего їда звичайно добре зварена і я если роблю докір, то головно не що до самої їди, але що до способу подавання еї. Страва е проста, дешева і одностайна, але вмерти з голоду не можна.

Головна річ, на яку я хочу звернути увагу е та, що компанія жадае від пасажирів третої кляси 30 до 36 долярів, коли за першу клясу бере лиш 75 долярів. В сїм лежить вся несправедливість. Приміром, в 3-ій клясї недїльний обід був такий: зупа, мясо з картофлею, сушені сливки подавані на одній миссочцї для 5 до 6 осіб, і дві маленьки фіґи, які послугачі корабельні давали людям просто на долоню. Кромі сего давали ще просте, червоне вино, розпущене водою. Того самого дня пасажири першої кляси діставали обід який що не 3 але 10 раз більше був варт від обіду подаваного в 3-ій клясї. А однак пасажири першої кляси платять лиш три рази більшу ціну за шифкарту.

На кораблї Кунард лінії кормили нас головно душеним мясом, макароні і салатою.

Розумію дуже добре, що ціна страв на кораблї е висша як на суши, а однак думаю, що обіди які ми діставали, можна би дістати в НюЙорку по ціні 4 до 5 центів на особу. Та хотяй би такі обіди порахувати навіть по 10 центів оден, то і так удержане одного пасажира 3-ої кляси коштувало би компанію за час цїлої подорожи заледви $4.00.

На Елис Айленд, дають імігрантам далеко лїпше їсти і в зовсїм приличний спосіб, а однак удержане на день коштує лиш 24 центи. Щоби ще нагляднійше виказати ріжницю услуги і вигоди між першою а третою клясою, порівнаймо місця, до відбувають подорож дотичні пасажири. Отже каюта першої кляси дае звичайно приміщене 4 особам. В каютї чистенька постїль, рушники, умивальні. Пасажири третої кляси мусять дуситись разом по 150 осіб і більше в одній комнатї, ліжка невигідні, прості без спружин, сінники соломяні покриті або і без покривала, а вмісто подушок — ратунковий приряд підложений під оден конець сінника. Покривалом служили тонкі коци. Всї пасажири спали в своїх одягах, бо мусїли. По кількох днях воздух в тих „станциях“ стае неможливо смердячий, затроюючий. Оден робітник говорив менї, що лиш одну нїч спав на своїм „ліжку“, а дванайцять ночий провів на покладї і се зовсїм природне.

Умивалень майже нема, бож на таку силу людий, 2,200 осіб, 5 умивалень для мужчин а 2 для жінок, рішучо за мало. Розуміе ся, що умивальні були все переповнені, тому деякі пасажири мились звичайно доперва після снїданя, бо перед снїданем нїяк не могли до них дістатись. Декотрі радили собі в сей спосіб, що звечера наповняли фляшки водою а рано сею водою поливали собі руки і обмивали лице.

Пасажири першої або другої кляси мають бібліотеку, комнати для куреня, покład і многі місця де могуть перевести час. Але пасажири третої кляси, особливо в часї бурі абсолютно не мають де дїтись і мусять просто дуситись в смородї і тїснотї.

Додаймо до сего обходженє ся корабельної служби з пасажирами першої і третої кляси. Коли з пасажирами першої і другої кляси обходять ся чемно, то з пасажирами третої кляси обходять ся декотрі майже так, як з худобою.

Вправді італїйский і угорский уряд старають ся послїдними часами о те, аби їх пасажири мали деяку вигоду і мають навіть своїх урядників, що їдуть кораблями з імігрантами, але се не богато помагае, і тому тутешний американьский уряд повинен заняти ся сею справою.

Фактом е, що нині пасажири 3-ої кляси мають в дечім більшу вигоду як кілька лїт тому назад, однак і так богато ще лишаесь до роботи для вигоди і здоровля імігрантів.

Если компанії трактують імігрантів як худобу, тодї повинні і за їх перевіз жадати лише стілько що за худобу, еслиж зовуть їх „пасажирами“ і беруть за шифкарти добрі гроші — повинні по людски їх трактувати.

* * *

Ось що каже згаданий Американець про кораблї лінїй Кунард і Гвайт Стар. Кораблями сими їздять і наші люде, що сїдають в портї Фіюме. Добре би було, аби ті, що недавно поприїздили з краю, описали нам як на котрій лінії, котрою они їхали, з ними обходились, яке було помїщене, їда і т. п. Такі дописи ми друковалиб в „Свободї“ і загал міг би довідатись, якими кораблями найлїпше їхати.

Слівце про гр.-кат. руского епископа в Амери

Як проклятий Марко по пеклї товклась довгий час по американьских руских часописях справа про гр. кат. конґрес, гр.-кат. дієцезию, гр.-кат. епископа. І велась насамперед широка дискусия на сю тему, покликували до житя „предуготовительний“ чи „екзекутивний комітет“, укладались статути для будучої in spe (в надії) гр. кат. дієцезиї, з'їздились в Клівленд, О., назначали речинець конґресу на 10-го Децембра, 1905 р. в Блуклин, Н. Й., рускі громади вибирали делеґатів на конґрес, відтак відкликували его, бо не було дозволу висшої, церковної власти, опять роздобули дозвіл та й визначили речинець конґресу на по Великодни, 1906 р. — аж нараз якась темна, загадочна сила немов зачарувала все і настала гробова тишина... Послїдними часами вирнула на хвилину епископска квестия наче з під води знов на верха, і, як можна було сподївать ись, пішла на ново в зачароване колїсце.

Бачучи, як серийозно і з запалом брались аранжери мнимого конґресу до дїла, я вірив, що чейже удасть ся аж тепер привести наші церковні справи до якого-такого порядку, і що міг зробити, я зробив: гр.-кат. рускa громада в Реймі, Па. вибрала була своїх делеґатів на конґрес. — Тепер одначе по першій, а мабуть і остатній невдачі з великим розголосом і бравурою голошеного конґресу, я пришов по трошки глибшій застанові до инакшого, відмінного переконаня, та й хочу отсим поділитись своїм переконанем із шановними читачами „Свободи“.

З усего того, що писалось за весь той час про гр.-кат. конґрес, гр.-кат. дієцевию, гр.-кат. епископа, відозвав ся один лише голос, що справді заслуговав на більшу увагу. А голос сей підняв пов. о. Дмитрів, коли по заборонї конґресу на 19-го Децембра, 1905 р. розпучливо написав між иньшим в „Свободї“: „для гр.-кат. епископа в Америці нема дієцезиї“.

І справді, хто застановить ся бодай трохи глибше над загальним, канонічним правом і звичаєм католицкої церкви, мусить прийти до того самого висновку, що гр.-кат. дієцезия в Америці не має почви під собою, що така дієцезия не дасть ся тут утворити.

Хоч деякі, впрочім поважні знавці канонічного права кат. церкви твердять, що епископи мають також духовну власть-юрисдикцию — універсальну, загальну, так, певно, нїхто не може сего так розуміти, щоб власть епископа була прим. так загальна, як власть Римского Папи, або, бодай, що епископ може мати, Бог зна', як велику дієцезию. Універсальну, загальну власть епископа треба вважати як власть синодальну, соборову, значить: поодинокі епископи мають (iure proprio) на загальних, церковних соборах рішаючий голос в справах, що дотикають віри або прав, що можуть мати обовязуючу силу і для цїлої церкви.

Кождий звичайний (ordinarius) епископ має духовну власть, юрисдикцію, лише партикулярну, частин-

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

ну, що е привязана і обмежена до сеї або тої строго означеної діецезиї, поза котрою ся власть вже не добра, она вигасае. Діецезиї же можуть обнимати простори всілякої величини, нераз малі і дуже навіть маленькі, великі і дуже великі, одвітно, як заходить потреба; но зійдем цілий сьвіт, а нігде не знайдемо, щоби діецезия якого католицкого епископа без згляду на обряд розтягалась на так величезні і незміримі простори, як цілі Сполучені Держави Північної Америки, які своею величиною (без кольоній) рівнають ся майже цілій Европі... А з усіх чейже Держав Американьскої Спілки мусілаб бути утворена одна діецезия для гр.-кат. Русинів, бо Русини, хоч і не розсіяні ще тепер по всіх Сполучених Державах, так з часом можуть розсіятись...

Правда, скаже хто, що права кат. церкви не говорять специяльно, який найбільший, а який найменший простір краю може обнимати одна діецезия; та з другої сторони треба мати тут також на увазі практику, довговіковий звичай католицкої церкви, звичай, що значить стілько, що й закон, хоч він й словами не написаний. І сей звичай „неписаний закон" кат. церкви е якраз противний твореню величезних діецезий, так, як по всі часи, а й тепер загальне змагане кат. церкви не е творити надто великі діецезиї, але навпаки, великі діецезиї ділати на малі. Колиж і суть днесь величезні церковні провінциї, то суть ними або апостольскі префектури (прим. Аляска) або апостольскі вікарияти (пр. Конґо в середущій Африці), але так незмірно величезної діецезиї, як Сполучен[illegible] Держави півн. Амери[illegible] нема, як се в горі вже [illegible] сказано, нігде днесь на [illegible] сьвіті, а й здаесь, ніколи [illegible] таких діецезий не було; [illegible] на сторінках церковн[illegible] історії не можна бодай [illegible] найти на се приміру.

Перша [illegible] справді римо кат. діецези[illegible] в Сполучених Державах [illegible] Півн. Америки, діецез[illegible] балтиморска (що [illegible] не в так довгім часі поділилась на чотири окремі діецезиї) розтягалась на всі ті 13 кольоній, які вибились в другій половині 18-го столїтя на волю з під анґлійскої кормиги, та тодішні Сполучені Держави порівнані з теперішними Сполученими Державами суть за надто, навіть дуже малі, щоби міг бути якийсь антецеденс для домаганя о засноване гр.-кат. рускої діецезиї на сучасні Сполучені Держави Півн. Америки. А в тім і самі тодішні політичні обставини вимагали доконче для римо-кат. церкви окремої діецезиї і епископа, так як льондонский апостольский вікарий, що мав юрисдикцию над католиками в Америці перед війною о независимість і в часі війни, мусів стратити часом сю юрисдикцию, коли кольонії стались самостійною републикою. Тепер ніякі майже обставини не вимагають сего, щоби засновувати епископства для католиків східних обрядів, бо, хоч і ріжні обряди, віра „vśak vśicko jedno"; ну, а може й тутешня латиньска ерархия противить ся сему, щоби в Америці творились католицкі епископства иньших обрядів, чим латиньский — а звісно, американьска церковна ерархия мае великий вплив в Римі... Но се най буде лиш мимоходом сказане.

Якби вже мав бути таки доконче гр.-кат. руский епископ в Америці, так міг би ним бути хиба епископ титулярний, що був би приділений яко суфраґан (помічник) котромусь із тутешних римо-кат. епископів, чи радше архиепископів, найскорше, розуміесь, архиепископови в Пенсилвенії, котрий мусів би після права бути зовсім зависимий від архиепископа, як від свого, так сказати, прінципала, і котрого титулярна епископска власть обмежалась би на одну лише діецезию, значить, на діецезию епископа чи архиепископа, котрому такий гр.-кат. епископ був би приданий яко суфраґан. Що се не довелоб до чогось путнього, кождий ясно видить.

Впрочім, нехай вільно мені буде спитатись: чи сї ріжні католицкі народи, що осілись в Сполучених Державах Півн. Америки мають своїх, якихсь специяльних епископів? Суть, здаесь мені, в Америці кат. епископи Німці, чи радше німецкого походженя, а може й суть також епископи Французи, та они мають свої обмежені діецезиї, як мае кождий звичайний епископ; але ані Німці, ані Французи, ані Італіяни, ані Поляки, ані Еспанці не мають таких епископів, котрих діецезия, а й духовна власть розтягалаб ся на всіх католиків сеї чи тої нації в усіх Сполучених Державах. Ну, всі ті католицкі народи може й не старають навіть ся о своїх епископів, але, ось приміром Поляки старались послідними роками дуже усильно о те, щоби мати свого епископа і вже польскі та американьскі часописи впевняли навіть, що справді львівский, польский архиепископ-суфраґан, кс. Вебер, осівши в Чікаґо, Ілл., стане архиепископом для всіх Поляків в Америці. Тим часом показалось, що все те було звичайним собі гумбуґом і варта навести тут слова катол. американьского тиждневника „The Pittburg Observer", що в н рі 11. стор. 1. пише між иньшим так в сій справі: „Духовний заряд (officials) чікаґовскої діецезиї заявляе, що тверджене, немов-би польский архиепископ мав осісти в сім місті, е зовсім без основи. Ніякий пралат не може бути наставлений на териториї архиепископа Onigby-я без его відома і призволу і, що більше, е се прямо виключена квестия, щоби наставляти архиепископа для якоїсь окремішної нацийональности в тім краю, так, як противило би ся се авторитетови кождого епископа, що мае сю нацию репрезентовану в своїй діецезиї. Колиб номінация архиепископа Вебера була фактом, ріжві епископи стратилиб, розуміесь, юрисдикцию над своїми польскими сьвящениками і тим способом було би дві голови на кожду діецезию." І далї пише сей тиждневник, що, хоч і прийде архиеп. Вебер до Америки, так не в характері архиепископа, але яко ігумен чина Воскресенців. Колиж Поляки, що вміють не так заходитись коло своеї справи, як ми, і які мають в Римі далеко ширші плечі, чим ми, не можуть добитись свого епископа, тим паче, не зможемо вибороти собі епископа ми, Русини, котрі не годимось навіть в сій засадничій квестиї, чи взагалї траба нам в Америці свого епископа... І ні при чім тут сей арґумент, що ми ріжнимо ся, мовляв, від иньших католицких народів обрядом.. Non possumus (не можемо) дати вам епископа, бо нема для него діецезиї... впрочім, була Папи Пія IV. під наголовком: „Rom. Pontificis" з року 1564, а яка і днесь мае свою силу, виразно говорить, що католики гр. обряду можуть, задержуючи свій обряд, підлягати католицкому епископови обряда латиньского (Гл. Compendium Juris Ecclesiastici, Д-ра С. Айхнера, в примітках стор. 396),

Так, одна якась загальна „Greek-Catholic Diocese of the United States of America" не дасть ся по вимогам канонічного права кат. церкви ніяк зліпити; радше можна би вже на мою думку творити для гр. кат. американьских Русинів діецезиї, чим діецезию, а тоді домагатись би нам консеквентно не епископа, але епископів. З Пітсбурґа, прим., і околиці лекше можлива і мислима е одна гр.-кат. руска діецезия, чим з цілих Сполучених Держав. Ну, а так само треба би утворити одну гр.-кат. руску діецезию й на околици твердого угля, а ще иньшу на околицю угля мягкого, так, як в сих сторонах е трохи більше число наших церковних громад, або, що вже найбільше, цілу Пенсильвенію треба би впхати в одну діецезию. А щоби був між нами ґенеральний порядок, треба би орґанізувати одну ще нашу діецезию і на державу Конектікот, одну на державу Ню-Джерзі, одну бодай на державу Ню-Йорк і т. д., і таким способом мусів би непричком завестись від разу такий менше-більше порядок, який е у нас, прим. в Галичині, де католики грецкого чи руского обряду помішані з католиками обряду латиньского, і одні і другі належать під духовну власть своїх епископів. Та пуста се, а й сьмішна мрія, бодай як на тепер...

Колиб в супереч даним обставинам нашої церкви в Америці повстала одна гр. кат. діецезиї, та, розуміесь, виемінований був для неї епископ, так моглоб се статись хиба за специяльною ласкою, привілеем Римского Престола; но сподіватись сего рішучо годі, бо був би се за великий привілей, а радше за великий вилім з під загального права католицкої церкви. Тому, сказавши правду, дивно мені, що так аранжери бл. п. конґресу, як і взагалї всякі „предводителї" руского народа в Америці послугувались по часописях все такими виразами, як „гр.-кат. епархия", „гр. кат. діецезия", „гр.-кат. епископ", між тим, коли на ділї всї ті слова, приложені до обставин нашої церкви в Америці не мають жадного значіня.

* * *

Гр.-кат. діецезия се — дім без фундаменту.

Хоч в Сп. Державах Півн. Америки нема діецезиї для гр. кат. епископа, так не виходить ще із сего, що наша церков не може тут мати ніякого свого, питомого представителя чи зверхника, та що она вже природно засуджена на нехибну смерть.

В ерархиї католицкої церкви суть так названі вікариї апостольскі, котрі після канонічного права наставляють ся як раз в таких „сторонах місийних, де не істнують ще епископати, для того, що бракують певні чинники до їх заснованя" (Гл. Др. Айхнер, Compendium Juris Eccl. стор. 383). Америка належить до країв місийних, і тому, що гр.-кат. діецезиї, епископати не дадуть ся ще тут потворити, ми можемо і маем як-так узасаднене право домагатись в Римі свого, гр.-кат. вікария апостольского.

Такі апостольскі вікариї можуть мати всіляку духовну власть, залежить се від припорученя (mandatum) Пропаґанди, котра звикла надавати більшу або меншу юрисдикцию, в міру, як вимагають сего обставини; звичайно однак такі апостольскі вікариї мають власть епископску, они суть епископи in partibus infidelium.

Само собою розуміесь, що евентуальний гр.-кат. апостольский вікарий в Америці мусів би мати власть епископску, колиб він мав взагалї учинити щось для добра нашої церкви. Так само не міг би він підлягати кому иньшому, а лише прямо власти Римского Престола через Пропаґанду; но сего домагаесь впрочім і само право канонічне. Вкінци, у виборі такого апостольского вікария для нас не моглаб мати якась посторонна власть — прим. такий жидівский-мадярский уряд — й найменшого впливу. Якби хто накинув нам висшого, духовного ерарха без нас, проти волї бодай значної більшости тутешнього руского духовеньства, а в певнім змислї і народа, тоді вийшлиб із сего лиш роздори, сварня, замішанина, може й ще більше, як тепер е, бо ніяка власть не в силї успішно рядити проти волї тих, котрими мае рядити.

Хоч отся моя статя не мае жадної претенсиї на те, щоби ставити акцию порядкованя справ нашої церкви в Америці на властиву дорогу, бо такої акциї тепер вже й так нема, і хто знае, чи она коли буде, але радше мае ся моя статя характер мустарди по обіді, та проте не завадить доторкнутись бодай одного ще питаня, яке не було, здаесь мені, доси ясно у нас поставлене. Питане се: „Хто мае право вибирати в Америці висшу церковну епархию?" — До тепер наші загально писали і говорили: сьвященики і народ: тим часом в сих словах нема цілої правди, а лише половина. Є непохитна засада канонічного права катол. церкви, обовязуюча перед усім в таких краях, де церков і держава зовсім відділені від себе, як мае се місце в Америці, що в справах духовних мають рішаючий голос лише духовні, а ніяким робом не можуть мати голосу в духовних справах люди сьвітскі, хоч би они й як були для церкви заслужені. Духовеньство і народ вибирали церковне зверхне начальство лише в перших віках християньства, і то на ділї народ не вибирав, а давав лиш сьвідоцтво о честноті і гідности дотичного кандидата, як звіщае сьв. Циприян.

Колиж так стоїть річ, е се що найменше невмістне говорити, що руский народ в Америці вибирати-ме собі „епископа", так, як значить се виломлювати ся знов з під загального права кат. церкви, привласнювати для народа якусь духовну власть, баламутити народ. Нігде в католицкій церкви не вибирають собі самі вірні висших, церковних ерархів, так само і наш народ вибирати не буде, бо для нас загального права ніхто не змінить, ані нового не напише... Що говорю, не говорю з памяти, йно на підставі підручника церковного права, яке обовязуе в Америці. Іменно, е у мене під рукою: „Notes on the second Plenary Council of Baltimore" і в § 23 під наг.: „on the election of Bishops" (стор. 88—103) ніхто не потрафить вичитати, щоби сей Пленарний Синод давав народови право вибирати епископа; навпаки, на стор. 97. знаходить ся там таке (в перекладі): „Межи иньшими примітками зверненими через Сьвяту Столицю до другого провінцияльного Синоду в Балтімор подибують ся слідуючі слова: Пропаґанда заявила, що не буде противитись, аби Америку наділити таким самим вибором, який е в Ірляндиї"; — а далї говорить ся там — „в Ірляндиї сьвященики вибирають або іменують епископів". — Правда, по другім пленарнім Синоді був вже в Америці і третій такий Синод (1884), но се зовсім певно, що і сей Синод не міг надати народови — вірним — якоїсь прероґативи у виборі висшого церковного зверхництва...

Так, вибирати гр.-кат. апостольского вікария, якби прийшло коли до сего, малиб право тілько самі гр.-кат. сьвященики; (у народа можнаб, що найбільше, засягнути якимсь посередним способом опінії, чи згодив би ся евентуально на сего або того кандидата); чинної участи у виборі народ не міг би мати, дарма, що неодному з нас може видатись се аж надто неслушним...

Вкінци треба мені прибавити ще й се, що такі апостольскі вікарияти суть ввичайно лише етапом переходом до діецезиї, епископства, так, як з часом або цілі такі вікарияти підносять ся до ранґи звичайного епископства, або ділить ся їх, коли потреба, і на більше епископств... Ну, і такою лише дорогою, значить: через апостольского вікария до діецезий і епископів, моглаб на американьскій земли встановитись з бігом часу гр.-кат. церковна висша ерархия.

Говорю „моглаб", бо, чи дійстно коли установить ся, се зовсім иньше питане.

* * *

Пишучи сї рядки, я не мав зовсім на думці давати які „наставленія" всім тим, що про нїщо иньше не мріють, лиш про „епископа", ані не е моею цілю — кидати яку колодочку під ноги ніби-то розпочатій акциї в справі епископа; коли се пишу, так пишу тому, бо признаю за кождим чоловіком право — мати свій погляд, як також право свій погляд публично чи приватно висловляти. Блаженних віруючих, що руский епископ в Америці буде, оставляю в спокою; що дотикае мене, я есьм в сім згляді найневірнійший Тома, і скілько разів читаю тепер або чую про нашого епископа в Америці, стільки разів приходять мені на мисль слова італійского поета Данте, які він помістив

Продовжене на стороні 8-й

Ті що роблять на дворі

виставлені на зимно і вогкість, уникнуть руматизму і невральґії, если будуть вживати

Д-ра Ріхтера Котвичного Пейн Експелеру

коли почують перші симптоми. Сей лїк роблений згідно з острим німецким законом і мае 35 лїтну незахитану славу.

На продаж у котрого небудь аптикара, по 25 і по 50 центів або у властителїв.

F. AD. RICHTER & CO.
215 Pearl St., New York.

J158

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

СПРАВИ „СОЮЗА“.

Отець духовний „Союза“:
о. Стефан Макар,
Box, 404, McKeesport, Pa.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1906—1908.

Предсѣдатель:
Константин Кирчів,
140 Essex St., Jersey City, NJ.

Місто-предсѣдатель:
Іван Парпляк, Terryville, Conn.

Касіер:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Т. Талпаш, Shamokin, Pa.
Лев Монїта, Lansford, Pa.
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Матій Семенюк, Sayre, Pa.
Андрій Овсак, Trauger, Pa.
Ф. Поливка, Hazleton, Pa.

Контрольна Комісія:
о. Лев Левицкий, Minersville, Pa.
Осип Стеткевич, Scranton, Pa.
С. Калакука, Jessup, Pa.

Головний організатор:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Союз“ — одинока руско народна організація в Америці.

Принимає членів **від 1 року до 40 лїт житя.**

Вступне після лїт.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

Посмертне за мужа $1000.00,
Посмертне за жінку $400.00,
Посмертне за дїти від 15.00 до $300.00,
В разї утрати: а) обох очий ніг або рук $1000.00,
б) одної руки, ноги або ока $200.00.
Сли отець родини в шпитали божевільних, Союз платить що року родинї $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

Важне
для П. П. Секретарів Р. Н. Союза.

Повідомляю раз на все, що всї гроші належачі до каси Р. Н. Союза посилає ся так: на money-order-ах або чеках виписує ся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше так виписаний money-order або чек не посилає ся до Голов. Касіера, але враз з виказами до Голов. Секретара. Головний секретар опісля відсилає їх до Голов. Касіера.

С. Ядловский,
Голов. Секретар.

Рух
в віддїлах Р. Н. Союза.

Братство

сьв. Ів. Хрестителя ч. 121 Р. Н. Союза в Трентон, Н. Дж. відбуло мітинґ дня 16-го Септембра в гр. к. школї на Ґренд Стр. На тім мітингу приступило 2 дорослих членів а 6 дїтий.

Братя Русини вступайте до Союза, бо Союз платить 1000 долярів посмертного, а кождий член знає що місяця на що платить не так як в других організаціях.

Іван Зїмяньский.

Братство

сьв. Арх. Михаїла, від. Р. Н. Союза ч. 31, в Eleanor, Pa. буде приймати новых членів в місяцї Вересні с. р. **без вступного.** Хто в Русинів не належить еще до жадної орґанізації, нехай користає з доброї нагоди і приступає до нашого братства. Мала вкладка — велика поміч!

Осиф Бобалик, серк.

Братство

сьв. Івана Хрестителя, віддїл Р. Н. Союза 62, в Монесен, Па, повідомляє отсим всїх своїх членів, що кождий член котрий хоче належати до Союза мусить приходити точно на мітинґи в другу неділю по першім кождого місяця і свої вкладки поплатити. Хто не може сам прийти на мітинг, мусить гроші передати через другого, або гроші заслати до секретара на понизшу адресу, бо хто за оден місяць не заплатить до Союза, той буде вимазаний, бо братство за него не буде платити.

Василь Сивик, секр.,
1029 Highland Ave., Monessen, Pa.

Повідомленє.

Сим подаю до відомости всїм членам братства сьв. Івана Хрестителя, від. 111 в Алеґенї, Па., що наш мітинґ відбуде ся дня 7-го Октобра 1906. На мітингу тім буде говорити ся про дуже важні братскі справи, тому кождий член мусить явити ся на сей мітинґ під карою одного доляра.

Н. Опришко, предс.

Повідомленє.

Отсим повідомляє ся всїх членів братва сьв. Івана Хрестителя в McKeesport, Па.. що місячні мітинґи брацкі відбувають ся тепер що місяця в кожду третю неділю по першім. Замісцеві члени можуть посилати гроші на руки предсїдателя брацтва

о. Ст. Макар, Box 404, предс.,
Йос. Станчак, секр.

Оголошенє.

Товариство „Зоря“ в Ню-Йорку подає отсим до відомости і для вигоди Ню-Йорских Русинів, що уряджує **ВЕЛИКИЙ БАЛЬ** дня **13-го Октобра** с. р. в сали Liberty Hall 263. E. Houston St. Вличші інформації подасть ся пізнїйше.

Також буде ся приймати нових членів в місяцях **Септембрі і Октобрі** без вступного. Охочі вступити в члени сего найстаршого в Ню-Йорку народного табору зволять зголосити ся на звичайні мітинґи товариства, що відбувають ся правильно кождої другої суботи в місяци в гали під ч. 258-263 E. Houston, St.

За Видїл тов. „Зоря“
Андрей Кашиньский, пред.

Великий Баль.

Великий баль устроює братство сьв. Володимира в Ню Йорку дня 10-го падолиста с. р. в Liberty Hall при 263 E. Houston Str. Початок балю о год. 7. вечером. Вступ від особи 25 центів. На сей баль запрашаємо всїх ню-йорских та доохрестних Русинів і Русинки. Відомо вам, дорогі родимцї, що наше братство є одно з найбільших в Ню Йорку і околици, тож відповідно до того по стараємо з'єднати на сю забаву як найлїпшу музику, щоб усї гостї могли доволї вигуляти ся. Балевий комітет ручить, що усї будуть належито обслужені а тим самим цїлковито вдоволені.

А. Довганюк, предс.,
А. Шеремета, кас.,
Я. Корнат, секр.

Пошукую товаришки житя,

чесної руской дївчини, в віцї від 20 до 28 лїт, котра би умїла шити женьске убране на машинї. Я походжу з Горлиць в Галичинї, маю 28 лїт, єсьм машиністою, маю стале запятє і заробляю по 3 дол. денно.

Зголошуватись прошу листовно по можности з фотоґрафією на мій адрес:

Іван Ющак,
No 709 Sarah St. S. S. Pittsburg, Pa.

Важне для різбярів!

Руска громада в Нортгемптон, Па. хоче в своїй церкві поставити іконостас. Робота мусить бути артистично виконана. Хтоби хотів тої роботи підняти ся, най зголосить ся на адресу:

Rev N. Dmytrow,
39-41 Northampton, Pa.

До всїх пов віддїлів Сестрицтва сьв. Ольги в Америці.

Повідомляю

що з причини резигнації Вп. Е. Струтпиьской, в уряду гол. секретарки, я установляю п. Стефана Калакуку, P. O. Box 4 Jessup, Pa, гол. секр. сестричним аж до слїдуючої гол. річної конвенції. Касіеркою остає на дальше п. Евдокія Калакука Box 4 Джесеп, Па. Каса сестрична находится в банку First Nat'l Bank в Scranton, Pa. на імя: сестрицтва сьв. Ольги в Америці. Во всїх справах сест. прошу удавати ся до гол. секретара.

о. Н. Підгорецкий, гол. предс.

Відозва до всїх віддїлів „Сестрицтва Сьв. Ольги в Америці.“

Сим повідомляю всї віддїли „Сестрицтва сьв. Ольги в Америці“, що в причини відїзду до краю Головної секретарки тогож сестрицтва, Головний Уряд сестрицтва установив мене Головним секретарем тогож Сестрицтва до слїдуючої конвенції. Длятого вливаю всї віддїли, щоби сейчас попприсилали до мене всї залеглости з минувших місяців, як: викази, переступні листи, чеки, моні-ордери і т. д., котрі треба виписувати на імя Головної касіерки: Eudokia Kalakuka, Treasurer. Також спис новоприступивших членкинь, виключених, або суспендованих і т. д. Також щоби попприсилали до мене всї декларації і загальний спис членькин в кождого місяця.

Стефан Калакука, головний секретар сестрицтва Сьв. Ольги в Америці.

Адресувати треба:
P. O. Box 4, Jessup, Pa.

Важне для Брацтв!

Кожде руске брацтво повинно мати руску народну фану із гербом Руси та своїм патроном.

Такі прекрасні рускі фани продає найтанше Руский Народний Дім.

Межи иншими руске Брацтво св. Стефана в Jersey City має від нас фану подвійну, шовкову, з гербом Руси і сьв. Стефаном та з від повідними написами таку гарну, що деінде она певно коштувалаби найменше 150 дол. А у нас она коштує тілько около 60 долярів зі всїм.

Маємо ріжного ґатунку рускі фани від 20 дол. аж до 60 дол. На кождій фанї два прехороші образи, які собі хто вибере.

Котре брацтво хоче купити собі таку фану, най пришле гроші чеком або моні-ордером на імя:

A. Sharshon, (Shamokin, Pa.)

а той чек розом з листом най зашле на адресу:

Rev. N. Strutynsky,
Box 375, Olyphant, Pa.

У листї треба написати які мають бути образи і яка напись (назва брацтва і коли заложене).

Так само прошу через нас замовляти усї церковні річи, а дістанете дуже тано і дуже добру роботу. Доставляємо фелони, ризи, образи, пауки, сьвічники і взагалї всю церковну утвар. 36

Письмо до Редакції.

Хвальна Редакціє! Прошу ласкаво примістити сих пару рядків у своїй часописї, бо я дістаю силу листів зі всїх усюдів дотично поселеня у Вірджинії, а не можу на кождий лист відповідати з осібна і тратити непотрібно дорогий час та видавати чимало гроший на переписку. Задля того відповідаю усїм, кого се обходить, слїдуючими двома дописями:

„Я з Вірджинії зовсім вдоволений. Перед тим я мав фарму у Вісконзінї але там було занадто зимно, так я купив собі фарму у Вірджинії від п. Яна Єлїнка. Тут є дуже добре тому, хто хоче працювати. Повітрє здорове, вода пригожа, родить ся усьо збіже, лиш треба дати землї те, чого їй потрібно, а она заплатить добре за працю. Є ту велике запотребованє на огірки, світ-потейтос, горох і т. и. Я маю пять штук рогатої худоби, 2 конї до роботи, 18 безроз, а дробу щонеміра. Зародила добре пшениця, жито, овес, кукуруза, водер-мельони, фасоля, біб, капуста, словом: усяке збіже і ярина. Треба лише добре землю обробити. Я платив за акер по 10 дол., а тепер дають менї по 35 дол,, бо вже богато землї обробленої. Є тут недалеко від мене більше фарм на продаж по 10 дол. за один акер; декотрі фарми уже з забудованнями господарскими. Я купив фарму без забудовань. Хто хоче купити добру фарму, нехай удасть ся до п. Яна Єлїнка в Брадок, Па., а він йому відповість і порадить.

З поважанєм,
Joseph Dorosh,
West Point, Va.

Друга допись в тій самій справі походить з Woodford, Va. Ось она: „Я поселив ся у Вірджинії на фармі сего року і єсьм цїлковито вдоволений так з тутешного клїмату як і з добрих урожаїв. Минувшої зими читав я про кольонії в Місурі і я рішив ся оглянути тамошні землї. Подорож коштувала мене 40 дол., але менї там нич не подобало ся: саме камінє і вельми шкарадні лїси та дебри. Вернув я домів до Донора, Па. і написав до п. Яна Єлїнка в Брадок, Па. зглядом фарм у Вірджинії. Він менї зараз відписав, а я поїхав сейчас на вказане ним місце і знайшов усе так, як п. Єлїнек мене інформував. Вскорі я купив собі 50 акрів землї враз з домом. Дякую на сім місци п. Єлїнкови за його добру пораду і раджу усїм людям купувати фарми лише за посередництвом п. Єлїнка. Земля тут добра, рівна і урожайна; нема каміня і хороші лїси. Пан Єлїнек допоміг менї дуже много урядити ся тут як потрібно. Єсть нас ту трох краянів: один купив 338 акрів землї, другий 103, а я маю 50 акрів. В недалекім часї земля подорожіє в двоє, тому треба спішити ся з купном, щоб опісля не було за пізно.

Louis Chovanak. 38-40

Надіслане.

Плюнь безвстидному в очи, то ще усьміхнесь і скаже, що то дощ падає.

Тільки хотїв я ще сказати кацапским зацофанцям на їх „ответ“, в затабаченім „журналї“, під заголовком: „На тое газда псу жерти дае, щобы брехалъ“.

На подібні кацапскі арґументи відвічати обширнїйше не думаю й тепер, бо розводитись на стовбцях »Свободи« над їх свинствами — значилоб те саме, що робити рекляму не тільки їх затабаченому органови, але в додатку осьвітлювати гниль змосковщених головачів. Тож не випадає менї тут нїчо инше зробити, як хиба плюнути вам, царскі прихвостнї, здорово в очи, бо на висьвітлюване ваших свинств днесь папір і чорнило за дорогі.

Бачу, що у С. Д. С. чимало кацапских арґументів. Таж ти-б, небоже, сїм псів перебрехав... а опісля облизав ся і для замиленя легковірним очий — затягнувбись ще і „Господи помилуй“. Стара се і взнесла руского народу церковна пісня, хоч ви, кепські фарисеї, криете поза еї сьвятість усї свої лайдацтва і брехнї... Знаю ся я подеколи вже на тих ваших сьвятощах — лицемірники!

О етимольогію тобі ходить? Тож держи ся еї, держи, усїми твоїми 4 ногами тої сьвятої етимольогії, синок мой!... А зненавиджену „хвонетику“ кропи геть від себе „свяченой водой“, бо в противнім случаю могла би тебе та холера, про котру ти мазав у „Правдї“ недавно, затеребити... А булаб се страта не мала для твого „батюшки“ царя, сли стратив би так добре витресовану няньом Обушкевичом собачку в Америці.

Тож бережись, синок мой! І до свиданя в слїдуючих числах вашої „Неправди“.

Михайло Беля, сьвятїйшой етимольогїйой.
Михайло Немосквофул, хвонетикой.

З Jersey City, N, J.

Честні наші твердяки!

От і знова впала менї нехотячи в руки слава Американьскої Руси, наша надїя і гордість, правдивий „бисер“ і сосуд премудрости, орган і охорона бувшого Американьского рускаго бурителя і миротворця — а нинї Єрусалимского паломника фарисея о. Обушкевича, форт, стїна і параван цїлої Американьскої кацапнї і зволочи і і правдивий Порт Артур Джерзиситских коршмарів і хрунїв, „прибіжище“ всїх босяків і настоящо-твердорускої зволочи, одинокий хлїв в котрім могуть заквичати — сице нарицаемая „Правда“. В недавнім числї того барлогового орґану появив ся квик, но не був то квик поросяти або підсвинка, а було се хрюнькане підпасеного вепра, котрого ґазда іменував С. Б. От і квичить той Б., що нарід пізнав хто ему сват, а хто брат і горне ся до него т. е. до С. Б., до его бари, до его виски, пива, одним словом до его сальону, в котрім то сальонї самотні і вдівцї могли дістати також деякі другі вигоди і розвеселеня по дуже таній цїнї, звичайно „second hand“ салон, напій і товар.

І ви Мг. Б. за той наш руский нарід підписуетесь і фіґуруете? Чи той наш нарід поправдї такий піяцкий і здеморалїзований як той, якого ви представителем парафіяльним? Як ви яко коршмар і деморалїзатор можете оголошуватись предсїдателем парохії і босом церкви, того дому Божого, де проповідуе ся слово Боже і любов ближнього, того жаден набожний і моральний чоловік не порозуміе хиба тілько ви одні і ваші „барові“ приверженцї. Накидаетесь на нелюбих вам людий в правдиво барлогівско кацапский спосіб, але тим квиком їм нич не зашкодите, бо на ваш квик не зверне уваги жаден пересїчний американьско-рускый робітник.

Робітник.

З Канади.

В 35 ч. К. Фармера якийсь „Марс“ вчипив ся навіть членів читальнї в Винипегу. Видко п. Марсови ходило лише о се, аби нелюбих собі людий очернити, бо чейже жаден розумний та поступовий чоловік не сьмів би накидатись на таку пожиточну інституцію як читальня. Жаль, що є люде, які для свої власної користи або забаганки кидають болотом на найлїпші нераз річи.

Сонце...

Просьба до всїх брацтв Р. Н. Союза.

Дорогі Братя і Сестри!

Наша новооснована руска церков Рожд. Пресьв. Богород. в New Alexandria, Pa. під проводом і за старанем о. Евгенія Сатали, пароха з Травґер, Па., до котрої то парохії яко материнской ми належимо, выслала на днях двох колекторів Андрея Джиґана і Теодора Косарича, по Америці збирати жертви.

Просимо не відпускати їх з порожними руками, бо нам дуже далеко до материнской церкви в Травґер, а понеже римо-католики в нашої віри насьмівають ся, то ми не хочемо нїколи до їх костелів ходити анї до них просити ся.

Наше братство сьв. Петра і Павла, Віддїл Союза 82 в Ню Александріе, Па. жертвовало поважну суму на наш святий храм.

Дано дня 10-го Септембра 1906.
Рада Церковна.

Всячина.

РИБЯЧА ЇДЬ.

В несьвіжім гниючім мясї риби находять ся ріжні бактериї, котрі шкодять людскому орґанїзмови, если дістануть ся до него. Дїланє тих бактерий виступає в 2 до 3 годин по з'їдженю риби і проявляє ся забуреннями жолудковими, але оно звичайно скоро переминає. Але є такі риби, що в їх мясї на око здоровім є певного рода їдь. Она дістає ся до людского орґанїзму через споживе рибячого мяса і грізні еї наслїдки проявляють ся аж по 12 годинах загальним затроєнем, що кінчить ся смертию в 2 до 4 днях. Др. Арстамов слїдив причину тих затроень через 10 лїт і викрив в мясї деяких риб два роди дрібноустроїв: один в мясї лосося, другий у риби севруґа з родини осетрів. Ті мікроби находили ся в мясї риб і в орґанїзмі тих людий, що затроїли ся мясом тих риб. Медицина не знайшла доси средства проти тої їди.

БОРБА З ПІЯНЬСТВОМ В АНҐЛІЇ.

Померший недавно анґлїйский мілїонер Іван Кровлей записав на ширене тверезости 6 мілїонів корон. Товариство тверезости, що переняло той вапис, буде удержувати трех бесїдників-ширителів тверезости, котрі будуть їздити по цїлій Анґлії і проповідувати проти пияньства. Один з тих проповідників побирає 16,000 рїчно, а другі два по 7.500 К. З иншого запису Кровлея буде товариство тверезости викуповувати концесиї на продажу алькоголевих напитків в театрах, концертових салях та в инших місцях призначених на публичні збори. З тої фундациї будуть також діставати запомоги питомцї духовних семінарий в Анґлії, котрі зобовяжуть ся поборювати пияньство.

СКАРБ ПРЕДКІВ.

В Найденбурскім окрузї у східних Прусах забивав господар Вільгельм Радзановский на своїм ґрунті паль в замлю і при тім знайшов в глубинї яких 30 центиметрів старосьвітский горнець повен срібних стародавних гроший, між котрими були й дві золоті монети. Вої ті гроші важили 9¾ фунта. Були то гроші по части прускі, по

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

части польскі і шведскі,ще з часів трийцятьлїтної вій-ни аж до 1690 р. О знайденю того скарбу повідом лено власти, але держава не вдіє тут нїчого, бо влас титель може поставити до-каз, що ґрунт, на котрім він зна йшов скарб, е вже від 300 лїт в его посїданю отже то хтось з его пред-ків закопав сї гроші в часї якоїсь небезпечности.

——

ЧОЛОВІК З ДВОМА СЕР-ЦЯМИ.

Сензацийна вість перехо-ходить тепер з ґазет до ґазет. Доносять іменно, що помер Юрий Лїппет, один із найдивнїйших анормаль них людий, яких лиш знае медицина, котрий мав два зовсїм окремі серця і три ноги та був найбільшою притягаючою силою в цир-ку Барнума, що їздив по Америцї. Его „праве“ сер-це перестало бити вже пе-ред 14 днями, а „ліве“ все ще било, аж наконець і оно на 24 липня виповіло службу і Ліпперт помер. Він помер на сухоти. Де помер Лїпперт і котрого липня, чи сего року, того вже ґазети не подають. А всеж таки мусїв покійник жити досить довго бо Бар-нум помер ще в 1860 р. і від того часу цирку Бар-нума нема, а як би при-пустити, що Ліппертови було тодї лиш 20 лїт, то все таки дожив би він яких 66 лїт. Колиж помер тепер на сухоти, то не дивниця, бо серед лїтної спеки на-вить редакторам мало мозок не висхне, так его собі су-шать, чим би то заповнити свою ґазету. В таких слу-чаях знаменита річ, коли помре якийсь чоловік з двома серцями і трома ногами.

——

КОЛИ ЛЮДИ ПОЧАЛИ УЖИВАТИ КАВУ?

Перші люди, що стали пити каву, мали бути ара-бскими монахами, які перед переслїдуванями схоронили ся в VII. столїтю по Хр. в абісиньску верховину і там жили із свого марного хозяйства. Одної днини приїшов до еромонаха один із братчиків сильно збентежений із вісткою, що вівцї й кози в ночи місто спати весело бавились не-мов зачаровані. На другий день пішов на пасовище із чередою сам еромонах, дивлячись добре, що спасають зьвірята і сконстатував, що їхня безсонність походить із спашеня листя одного корча. Як він сам спробував їсти ягоди із сего корча, то почув себе жва-війшим і лекше міг цїлу ніч пробути на приписанім монашими установами „чу-ваню“. Отсе мало довести до відкрития наслїдків кави. Сї взагалї вживано спершу не як напою, а як печива, ось подібно як чоколяду. Каву варити й пити відвар із сего стали тільки богато пізнїйше в Арабії. Як Ма-гометовий закон заборонив вірним пити вино, то кава стала заступати сей побу-джуючий напиток. Перші документи, які сьвідчать про пите кави, походять із пятнайцятого столїтя із міста Аден. В Каіро стало пите кави звичайним аж в XVI. ст., але тут не обій шло ся без борби. Року 1511 прокляв пите кави собор улямів музулманьских, признаючи еї пите противним їслямови і не-безпечним для душі і тїла. Ізза сеї постанови позами-кано в 1524 р. всї каірскі каварнї. Та такі строгі ус-танови не довго тревали. Своїм смаком побідила кава ухвалу побожних вірних. Ось незабаром після сего видав султан Селїм I. роз-каз, який позволяв на ново пити каву. Що більше, перских лїкарів, котрі ста-ли виказувати, що пите кави шкодить людскому здоровлю, султан казав без церемонії повісити. Від сего часу вживане кави стало що раз більше розповсюд-нюватись і стало нинї зви-чайним по цїлім сьвітї.

——

ДИВНІ ЗВИЧАЇ В АНҐЛІЙ-СКІМ ПАРЛЯМЕНТІ.

В анґлійскій палатї по слів наробила там сими дня-ми не мало сьміху така пригода: Посол О'Гара по-ставив був внесене в спра-вї авторского права при музичних творах і над тим внесенем мало відбути ся голосоване. Внескодавець хотїв перед тим додати ще якесь формальне доповнене до свого внесеня, однакож після реґуляміну анґлій-скої палати послів можна се лиш тодї зробити і допу-стити до того, коли той, що поставив внесене, си-дить і має капелюх на го-лові — се також ориґінальний, але дуже давний звичай в анґлійскім парлямен-тї. Стало ся однак, що О'Гара внаслїдок великої спеки лишив був свій капелюх в ґардеробі а сидячий близь-ко него айриский націона-лїст анї не думав вигодити заклопотаному послови ка-пелюхом із своєї партії — також ориґінальний звичай, котрий, наказуе навіть зав-зятим противникам полї-тичним вигодити в таких случаях капелюхом. Аж я-кийсь товариш полїтичний внескодавця знайшов раду: зробив борзенько з аркуша паперу якогось проекту за-кона трикінчастий капе-люх, такий, як то роблять хлопцї, коли бавлять ся вояка, та серед загального сьміху подав его заклопо-таному послови, але той розлютив ся і кинув ним на землю, що наробило ще більше сьміху. Тим часом побіг якийсь посол до ґар-дероби і вхопив там пер-ший лїпший циліндер, який впав ему в руки. Урадова-ний О'Гара взяв его і вса-див его на голову; але не позбув ся клопоту, бо ка-пелюх показав ся завели-кий і валїз ему аж на уха а то знов наробило велико-го сьміху в палатї. Але „спікер“ (той, що прово-дить бесїдами в палатї, до-стойник парляментарний, якого мае також анґлійский парлямент) вмилосердив ся над заклопотаним послом, котрому, коли промовляв, майже цїлого лиця не було видко, і признав, що все відбуло ся по формі та при-няв доповнене до внесеня.

ПРИГОДИ ЗЛОДІЯ.

Якийсь Беленцев, який сеї зими брав удїл в голоснім нападї на москов-ский банк, де зрабовано понад 300 тисяч рублїв, в цїлою сею сумою втїк за границю. Однак така без-лїч гроший ошоломила его. Він вже в дорозї до Швай-царії, їдучи першою кля-сою, так спив ся в рестав-раційнім ваґонї, що повибивав вікна, побив прислу-гу, платячи за се зараз зо-лотом на всї сторони, а ко-ли „російский набоб“, за якого его уважано, попав в рід шалу, спроваджено на першій більшій стації ратункову стацію і в каф-танї безпечности завезено его до шпиталю. При по-лїцийних доходженях пока-зало ся, хто е сей молодий чоловік, але він чув себе в Швайцарії таким безпеч-ним, що отверто чванив ся рабунковим походженем свого маетку. Тимчасом ро-сїйскі власти зареквірували видане сего злочинця, а Швайцарія признала его дїло крамінальним злочином і видала Росії. І ось повер-тае Беленцев до Росії вже з асистою. До границї від-везли его швайцарскі полї-цияти і тут віддали ав-стрійским жандармам, які щасливо передали его в Щаковій росийским салда-там. Аж тут удало ся ему втечи. Один з очивидців ось як описуе сю пригоду в „Берж Ведомостях“: Дня 15 го с. м. всаджено Бе-ленцева в Варшаві до по-їзду і уміщено в возї II. кл. При нім було 6 узбро-ених жовнїрів, 4 жандармів і официр. На стаціях від-окружувано жовнїрами. Дня 16-го с. м. поїзд зближив ся до будки ч. 18. між ста-ціями Торошино а Новосе-ле під Псковом. Я стояв тодї при вікнї, а від Белен-цева находив ся передї-мною. Під гору поїзд звіль-нив. В тім побачив я на насипі дрібну стать, цїлком закрівавлену. Нараз та по-стать зірвала ся і стала у-тїкати до лїса. То був Бе-ленцев. Роздав ся сиґнал тревоги, поїзд станув, ви-скочили жандарми і жовнї-ри і далї здоганяти збігця. Здалека видко було, які він робить зусиля. Паде... знов підносить ся, здов бі-жить. За ним кровавi слї-ди. Ще хвилина, і бідний чоловік никне в лїсї. По пів годинї вернули жовнї-рі... з нїчим. Якже він у-тїк з воза? Коли поїзд зближав ся до узгіря, Бе-ленцев зірвав ся, вискочив на столик перед вікном і поки хто спостеріг ся, ки-нув ся з шаленою силою у вікно, головою в долину. Шиби розлетїли ся в дрібні кусні, а Беленцев упав на насип. Поїзд стояв на ста-ції з 20 мінут. Було менї аж прикро дивитись на о-фіцира. Стояв бліднй, як полотно, не спосібний ви-дати приказу. Вкінци поїзд рушив, а жандарм і жов-нірі лишили ся на стації в цїли дальшого слїдженя. Я бачив сю вибиту шибу в вікнї ваґона. Треба справ-дї шаленої відваги, щоби кинути ся як до води, го-ловою наперед у грубе шкло і вибити его собою“. — Треба хиба шаленої на-ївности кореспондента, що-би подавати до часописий — сьвідомо чи несьвідомо — таку „московску брех-ню“. Поминувши вже, що до такого скоку потреба би хиба доброго розгону, до якого нема місця в ва-ґонї, що побіч сидячі воя-ки могли бодай за ноги зловити вчас вискакуючого в сей спосіб, то колиб він упав був головою на доли-ну на насип — хотьби і як мягкий — підчас їзди — хотьби і як звільненої, — то всеж таки, ледви чи міг би утїкати з таким до-брим вислїдом, що всякий слїд за ним загинув! Пізнїйше вісти представляють сю справу природнїйше і зовсїм можливо. Іменно Беленцев удавав цїлу дорогу, що е хорий на жолудок. Між стаціями Порошино а Новоселе випросив ся до кльозету. Салдат випрова-див его, а сам лишив ся за дверми. Беленцев видя-чи, що поїзд звільнив, зам-кнув двері з середини, а сам, отворивши вікно, ви-скочив на насип і скрив ся в лїсї. Тимчасом салдат че-кав терпеливо, а не могу-чи діждати ся, став пукати до дверий. Та відповіди не було. Вкінци, коли двері вивалили, побачили, що Беленцева вже нема. Жан-дарм і салдати мали опісля самі вибити вікно у возї та сказали, що Беленцев ви-скочив вікном. В той спо-сіб хотїли вони покрити свою неосторожність.

Помагайте собі самі!

Хто не хоче, або не мо-же довше терпіти зимна, або не хоче більше працю-вати у фабриках, а хоче жити у краю із кращим клїматом, нехай роспитае нас про British Columbi-ю.

Тут клїмат прехороший, край овочевий. Місто Van-couver сильно зростае і має перед собою сьвітлу будуч-ність як одинокий найлуч ший порт над Тихим Оке-аном. А землї коло міста зростають в цїнї, тепер як раз купувати.

Ми парцелюемо великі фарми і заселюем нашими людьми. Нехай бисьмо ма-ли хоть одну нашу кольо-нїю над Тихим Океаном.

Зарібки тут добрі, в май-нах, лїсах і трачках а й дївчат богато знайде служ-бу від 20 до 30 долярів мі-сячно.

Хто бажае інформацій не-хай питае нас — а не по-жалуе. Адрес:

Geo. Syrotiuk & Co.,
Box 482,
Vancouver, B. C.,
37— Canada.

Адресар Братств Р. Н. Союза.

Від. 5. Братство сьв. Петра і Павла в Мт. Кармел, Па. А. Мільо, предс., М. Болтун, кас., І. Дзятко, секр. Мітинґи від-бувають ся в кожду неділю по 15-ім. Адреса братства: John Jatko, 123 Walnut St., Mount Carmel, Pa.

Від. 10. Братство сьв. Ап. Петра і Павла в Ансонії, Кон. Я. Качмар, преде.; П. Ромцьо, кас.; Я. Рогач, секр. Мітинґи від-бувають ся в послїдню суботу місяця о год. 7-мій вечером. Адреса братства: J. Rohacz, Box 211, Ansonia, Conn.

Від. 14. Братство сьв. Арх. Ми-хаїла в Сент Луіс, Мо. Мих. Ридзик, предсїд., Олександер Валевский, кас., Гриць Копча, секретар. Адреса: Gregory Kop-cha, 173 St. George St., St. Louis, Mo.

Від. 25. Братство сьв. Івана Хрестителя в Травґер, Па. А. Семаницкий, предс.; Я. Ю-щак, кас.; М. Ющак, секр. Мі-тинґи відбувають ся в першу неділю місяця. Адреса брат-ства: Michael Juszczak, Box 251, Southwest, Pa., Westmoreland Co.

Від. 27. Братство сьв. Петра і Павла в Ґлен Лайон, Па. Іван Маркович, предс., Данило Ґар-бера, кас., Лешко Фринцко се-кретар. Мітинґи відбувають ся другої неділї по пятнай-цятім в школї під церквою.

Від. 38. Братство сьв. о. Нико-лая в Оборн, Н. Й. М. По-ляньский. предс., В. Базарник, кас., С. Мельник, секр. Мі-тинґи відбувають ся кождої першої неділї в салї під ру-скою церквою при Washington str. Адреса братства: Stepen Melnyk, 263 Seymour str., Au-burn, N. Y.

Від. 39. Братство сьв. Петра і Павла в Сиракюз, Н. Й. Ф. Глива, пред.; Г. Гнатко, кас.; А. Варян, секр. Мітинґи від-бувають ся в першу неділю місяця. Адреса братства: An-drew Warian, 105 Ontario Str., Syracuse, N. Y.

Від. 40. Братство сьв. Ілії прор. в Скрентон, Па. Іван Лезїнь-ский, предс., Тимко Шеремета, касіер, Демко Лешко, секрет. Мітинґи відбувають ся кождої четвертої неділї в церковній галї сьв. Івана Хрестителя. Адреса: Demko Lesko, 440 Alder St., Scranton, Pa.

Від. 42. Братство сьв. О. Нико-лая в Пасейк, Н. Дж. Ант. Кузмич, предс., Конст. Петрик, кас., Алекс. Хованець, секр.

Від. 45. Товариство „Любов“ в Филаделфії, Па. Мих. Поляк, предс., А. Вислоцкий, касіер, С. Демків, секретар. Мітинґи відбувають ся під ч. 230 Pine Str. Адреса секр.: S. Demkiw, 214 South St., Philadelphia, Pa.

Від. 46. Братство сьв. Петра і Павла в Плимавт, Па. А. Ка-нюк, предс., І. Гринкевич, кас., Ст. Гриняк, секр. Адреса: St. Hryniak, 544 W. Main str., Plymouth, Pa.

Від. 47. Братство сьв. Петра і Павла в Ambridge, Pa. П. Се-редницкий, предс., Ф. Яромей, кас., Г. Скубіж, секр. Мітин-ґи відбувають ся в другу не-ділю по першім. Адреса брат-ства: G. Skubiz, Box 214, Am-bridge, Pa.

Від. 53. Братство сьв. О. Нико-лая в Пітсбурґ, Па. М. Дми-трів, предс., Т. Ґут, кас., П. Пашуляк, секр. Мітинґи від-бувають ся в другу неділю по першім в рускій школї при улиці 7-ій. Адреса братства: Peter Paszulak, 30 Sixth str., S. S. Pittsburg, Pa.

Від. 55. Братство сьв. Петра і Павла в Карнеґі, Па. Антін Астряб, предс., Лучка Кутин, кас., Іван Даньковский, секр. Адреса: 26 Broadway str., Car-negie, Pa.

Від. 61. Братство сьв. Ап. Петра і Павла в Донло, Па. А. Ше-ремета, предс., Ю. Петрик, кас., А. Чінґель, секр. Мітинґи відбувають ся в другу неділю по першім в руско-словеньскій салї. Адреса братства: An-drew Czingely, Box 222, Dunlo, Pa.

Від. 66. Братство сьв. Андрея в Ню Йорку, Н. Й. Данило Пав-лик, предс., Гриць Пиртко, ка-сіер, Павло Зятик, секретар. Мітинґи місячні відбувають ся все в пятницю по десятім о годинї 7½ в гали п. Міхалика, ч. 1341 Ave A, в Ню Йорку. Адреса: Paul Ziatyk, 515 E. 70th St., New York, N. Y.

Від. 73. Братство кн. Данила в Правиденс, Р. Ай. М. Борис, пред., Н. Стельмах, секр. Мі-тинґи відбувають ся кождої першої неділї в місяцю. Адр. братства: N. Stelmach, 45 Dyke str., Providence, R. I.

Від. 77. Братство сьв. Стефана в Йорквил, О. Ів. Станько, предс., Ст. Кабан, кас., Т. О-ниспк, секр. Мітинґи відбува-ють ся в четверту неділю мі-сяця у Ст. Кабана. Адреса: St. Onysyk, Box 16, Yorkville, O.

Від. 80. Братство сьв. Михаїла в Плезент Валі, Па. П. Сла-виняк, предс., П. Красняник, кас., І. Тернавчик, секр. Мі-тинґи відбувають ся в неділю по 15-ім.

Від. 83. Сестрицтво сьв. Любови в Карнеґі, Па. Т. Пронько, пред., З. Ґовда, кас., о. Г. Куль-чицкий, секр. Мітинґи відбу-вають ся в першу неділю кож-дого місяця в рускій школї. Адреса сестрицтва: Rev. Gr. Kulczycki, 214 Jane Str., Car-negie, Pa.

Від. 85. Братство сьв. Арх. Ми-хаїла в Гейзелтон, Па. М. Мар-диняк, предс., М. Носаль, кас., Адам Романьчак, секр. Адреса: Adam Romanczak, 516 East Broad St., Hazleton, Pa.

Від. 88. Братство Успенія Пр. Дїви Марії в Крос Форк, Па. Сидор Мацко, предс., Іван Фе-цич, кас., Теодор Панцьо, секр. Мітинґи відбувають ся в пер-шу неділю по 20-тім кождого місяця в домі С. Мацка. Адре-са братства: Theodore Pancio, Box 64, Cross Fork, Pa.

Від. 91. Братство сьв. Димитрія в Микисракс, Па. Я. Зьвіриньский, предс.; І. Порада, кас.; Ф. Кавалко, секр. Мітинґи відбувають ся в третю неділю місяця. Адреса братства: F. Kawalko, Box 117, McKees Rocks, Pa.

Від. 99. Братство сьв. Отця Ни-колая в Вилксбери, Па. М. Ковалишин, пред.; С. Лукач, кас.; А. Шкробяк, секр. Мі-тинґи відбувають ся в церков-ній салї North Main Str.

Від. 103. Братство сьв. Отця Ни-колая в Експорт, Па. В. Чупа, предс.; М. Чупа, кас.; А. Су-ранович, секр. Мітинґи від-бувають ся по 15-ім кождого місяця в домі В. Чупи.

В. 104. Братство сьв. О. Николая в Перт Амбой, Н. Дж. М. Ва-верчак, предс., П. Голодиский, кас., К. Шкурат, секр. Мітин-ґи відбувають ся в другу не-ділю місяця о год. 2-ій попо-лудни. Адреса: K. Szkurat, 390 High St, Perth Amboy, N. J.

Від. 108. Братство сьв. Володи-мира Вел. в Ню Йорку, Н. Й. А. Довганюк, предс., А. Ше-ремета, кас., Я. Корнат, секр. Мітинґи відбувають ся кож-дої остатної суботи перед пер-шим при 46 Ave A, New York, Адреса: Jacob Kornat, 185 Stanton St., New York, N. Y.

Від. 121. Братство сьв. Івана Хрестителя в Трентон, Н. Дж. В. Дубчак, предс., І. Гудак, кас., І. Зїмяньский, секр. Мі-тинґи відбувають ся в першу неділю місяця в рускій школї при улиці Grant. Адр. брат-ства: John Zimianski, 22 Islon Alley, Trenton, N. J.

Від. 131. Товариство „Заокеань-ска Україна“ в Бофало, Н. Й. Г. Самотїс, предс., Х. Яремка, секр. тов., Т. Скробала, секр. Союза. Мітинґи відбувають ся в салї під ч. дому 124 Am-herst str., Buffalo, N. Y.

Від. 132. Товариство „Січ“ в Мікиспорт, Па. П. Сова, предс., М. Фринцко, кас., Т. Каськів, секр. Мітинґи відбувають ся в суботу по 15-ім в гали цер-ковній. Адреса: Theo. Kas-kiw, Box 566, McKeesport, Pa.

Від. 135. Братство сьв. Георгія в Смок Рон, Па. Н. Лавер, предс., М. Мандзяк, касіер, А. Клим, секр. Мітинґи відбува-ють ся в другу неділю по першім. Адреса: Anthony Klym, Box 26, Smoke Run, Pa.

Від. 137. Братство сьв. Георгія в Вест Сенека, Н. Й. А. Бод-нар, предс.; П. Манько, кас.; І. Горох, секр. Мітинґи від-бувають ся в другу неділю по першім. Адреса братства: John Horoch, 619 Center str., West Seneca, N. Y.

Від. 138. Товариство І. Наумо-вича в Філядельфії, Па. К. Смакула, предс., А. Келлій, кас., С. Мурянка, секр. Адреса: 440 Olive str., Philadelphia, Pa. Мітинґи відбувають ся в дру-гу неділю місяця.

Digitized by SVOBODA NEWS.COM

Продовжене зі сторони 5-ої

яко напись при вході до пекла: „Погасіть всяку надію".

Доси було вже, Богу дякувати, чимало старань та ріжних подвигів, щоби уладнати наші церковні діла в Америці, та всї они кінчились цілковитим фіяском і більшим або меншим посрамленієм. А й не треба бути аж пророком, щоби предсказати, що й всяка акция в сій справі на будуче (коли взагалї яка акция ще буде!) скінчить ся так само невдачою і посрамленем. — От з великим шумом заповіданий гр. кат. конґрес, котрий явно був би ще компетентний обдумати способи, як забезпечити будучність нашої церкви в Америці, щез, як хвостата комета, а причина сему (сьмійтесь!) неприсутність Апостольского Делеґата у Вашинґтонї... Справдї, по-що було зачинати цілу ту комедию з конґресом, коли не було на стільки енерґиї, щоби провадити его до кінця? Ліпше чейже було б цілком не зачинати, як, зачавши, не докінчити, бо тодї була би бодай заощаджена ще більша знеохота у своїх, а сьміх і блямажа у своїх і у чужих... І чи не пошились немилосердно в дураки сї громади, що вибирали своїх делеґатів на конґрес? Чи ж не було шкода сего паперу, на котрім писали тутешні рускі часописи про конґрес? Чом же аранжери не писнуть анї одним словечком, як і що сталось з конґресом?— Дійстно, сьміховина, show, але й сум і сьвідоцтво убожества заразом...

А так само сьмішною, а й дивовижною явилась і ся акция, яку почато в зовсім вже послїдних часах, а яка мала на метї ставити кандидатів в епископи тайком, за кулїсами, на своїх конвентиклях і перепачкувати его Русинам в Америці немов яку заборонену річ через кордон. (Свобода донесла була навіть, що на такім конвентиклю в Ню Йорку поставлено вже дійсно трох кандидатів). Сказавши так правду, я сумнїваюсь, чи межи нами, рускими сьвященіками в Америці, є такий кандидат, котрий мав би потрібні кваліфікациї на таке достоїнство, як епископ, та евентуально, як би і став церковним зверхником, чи потрафив би він привести до ладу помотані діла нашої церкви. Бо й від чогож прецінься спеціяльно руска партийна манія, що порошкує наші сили, розбиває нас на атоми? Від чого ся партийна завзятість, з якою Русини так в старім краю, як і в Америці воюють, поборюють тай нищать себе взаїмно? Ось, як би так приміром поставлено в епископи котрого із Всч. отців Мункачівців, так булаб ще отворена квестия, чи всї Галичани і Пряшівщани хотїлиб узнати его своїм духовним зверхником, а бодай чи не металиб ему величезних колод під ноги в его роботї? А те саме треба сказати, перемінивши лише відповідні слова, колиб поставлено в церковне начальство кого із Всч. отців Пряшівщан чи Галичан. Правда, де-хто міг би сказати, що такий церковний зверхник, маючи до розпорядимости ріжні церковні кари, був би в силї змусити морально опірних до послуху; та все таки відповім на се, що церковна кара наложена на сьвященика в Америці не конче потрафить довести до бажаної цїли, коли за сьвященіком стоїть непохитно народ, і докази на се трафлялись вже межи тутейшим латиньским клиром. Конець кінцем: або ставити в кандидати на зверхню церковну власть таких із тутейших сьвященіків, за котрими заявить ся рішуча, радше подавляюча більшість американьского рускаго клиру, а посередно бодай і руских тутешних громад, що одначе не може статись без якогось спільного з,їзду a la' конґрес, або класти на кандидата когось такого, що нема его в Америці і що невідомий вам з жадного „але". Но, на щасте ся idee fixe ставленя кандидатів зникла, здаєсь вже, як фаерверок; тим то отсе мое говорене нехай буде лиш in parenthesi — в скобках.

Оттак сумна, щербата наша доля. Всякі вороженьки обсїли нас із всїх боків тай перехапують рускі душеньки до своїх кошарів; наші же, хоч і затискають деколи пястук, та лиш в кишени і одинцем, а більша частина зачаджена жидівско-мадарскою ідеею — нїгде правди дїти — дбає хиба о те, щоби набити кабзу, та й, зібравши „заслуги", від маширувати в своїм часї назад у свояси; і наша церков в Америці (нехай буде мені вільно порівнати!) подібна до сего воза в байцї, до котрого запряглись лебедь, рак і щука; но лебедь рвесь у воздух, рак пхає взад, а щука тягне в воду а віз, як стояв, так і стоїть на місци...

Вправдї, на мою думку ми моглиб і самі без якогось вищого свого духовного начальства встановити собі одну якусь спільну, церковну автономію, та впорядкувати як-так дїла нашої церкви в Америці, но до сего потрібний добре обдуманий плян, велика солїдарність, підпорядковане амбітного „я" під загальне добро та й щира і добра воля всїх; колиж до сих прикмет нам далеко, дуже далеко і один Г. Бог на небі знає, що станесь з гр. кат. рускою церквою в Америці за яких 50 лїт від тепер..

Коли отсе мое „писанечко" видасть ся де-кому занадто чорним, песимістичним, або й невмістним, я не маю нїчого проти сего, і дай Боже, щоби оно і на дїлї таким було; я одначе: dixi et salvavi animam meam.

Реймі, Па., 19-го Септембра, 1906.

о. П. Понятишин.

Позір Рускі Фармери!

Сли хочете дістати добрі краєві коси, замовляйте їх в руского купця

М. Пасїчника у Відни.

Безперечно неоден з вас знає еще з краю, що коси М. Пасїчника є найлїпші.

Довгість коси	Ціна одної коси за повною порукою	Ціна одної селяньскої коси
цнтм.	сотиків	сотиків
60	135	104
65	145	114
70	155	124
75	165	134
80	175	144
85	185	154
90	195	164
95	205	174
100	215	184
105	225	
110	235	
	Ширина коси 52 мм.	Ширина коси 45 мм.

На сто кіс даю 16 корон опусту. Хто замовляє 10 кіс нараз, дістає одну даром. **Товар висилаєсь лише за попереднім надісланєм гроший за коси і на пересилку.** На складі тримаю клевцї, брусики, бритви і ножицї. Також може дістати у мене **серпи галицкі, ковальскі** в цїні 4 корони за 6 штук. Серпи фабричні по 2 кор. 20 сот. за 6 штук. 12 брусиків найлучшого ґатунку 3 кор. 50 сот. Клепалко і клевець з дуже твердої стали 1 кор. 70 сот. Перстень з ключем 30 сот. Бритва No I. 2 к. 50 с.

Також можна у мене замовляти ложки, вилки, ножі і ножички. Менше як 6 штук не висилає ся.

Коси найлїпше висилати в Америку желїзницею і то в більшій скількости. При пересилцї до 500 kg. ваги (до 1000 кіс), посилка коштує около 100 кор. Однак посилка желїзницею треває досить довго і потреба вже вчаснійше замовляти.

Коли хто хоче замовляти менше (10—50 кіс) то можно посилати почтою. Пакунок 5 kg. ваги коштує 7 кор. 50 сот. Однак пакунок не може бути довший чим 75 центиметрів. Значить ся кіс довших чим 70 цнтм. не можна переслати почтою. Пересилка в Америку треває від 15 до 25 день. Кіс на 5 kg. пачку іде 12 (60 цалевих), 11 (65 ц.) і 10 (70 ц.) штук.

Просячи о як найчисленнїйші замовленя, остаюсь

з глубоким поважанєм

Михайло Пасїчник,

Wien. XVIII/1 Theresiengasse Nr. 32, Austria.

37-39

Сливовиця — Висна

MORRIS FORST & CO.

COR. SECOND AVE. & SMITHFIELD ST., PITTSBURG, PA.

Нас знають в цїлій Америці, що ми продаєм лїпшу виску за ту саму цїну як хтонебудь другий в Америці.

Платимо експрес від замовлень висше $5.00 на всхід до Ню Йорку і на захід до Чікаго. На дальші віддаленя опускаєм 10 прц. на оплату експресу або фрейту.

Враз з замовленем посилайте готівку в реджистрованім листї або почтовий переказ до Morris Forst & Co., Cor. Second Ave. & Smithfield Str., Pittsburg, Pa.

Пишіть по приватний цїнник. Всї мови.

MORRIS FORST & CO.

Cor. Second Ave. & Smithfield Str., Pittsburg, Pa.

ВИНА — ТОРНОЛЬ

Л. Корибский

Канцелярія Адвокатска

33 Broadway. New York, N. Y.

Бюро Адвокатске провадить всякі справи судові, цивільні і карні. Вирабляє повновласти, завіщаня, контракти купна і продажи, даровизни, скрипти довжні, цесії. Справи спадкові і поданя гіпотечні, вирабляє позички гіпотечні і сплату довгів. Посередничить при продажи майна в краю.

Бюро Нотаріяльне займає ся легалїзацією всїх правних документів.

Справи Військові, як подане о увільнене від контролї і вправ, о асентерунок в Америці залагоджує моя Канцелярія військова.

22 Jul

Годинка на цїле житє $5.95

Правдивий 14 к. **Золотом повнепий** а не позолочуваний годинник стемпльований в середині „14 к гарантований на 20 лїт". Вигладає як щиро золотий годинник але є сильнїйший, гарно гравіроваий або простий в нїкелевим Американьским осередком, камінцями, волосом і білим емалїйованим ціферблятом; можете его дістати в якій небудь величині: мужеский нумер 18 або 16 і жіночий, нумер 6 або 0. Висилаєм експресом С. О. D. і позваляємо его оглядати перед заплаченєм. Сли переконаєш ся, що се найлїпший годинник за сї гроші, заплати агентови $5.95 і кошти експресу. Гарний ланцушок додаєм **даром,** а хто прише вперед гроші, дістане гарне золоте перо або золотий ланцушок і хрест **даром** і заощадить кошти експресу. Не бій ся: ми стоїмо за се, що говоримо. Той сам годинник з осередком Elgin о $2.00 більше. Пиши виразно що хочеш. 8ep

CROWN JEWELRY CO.

Dept. 166, 163 E. Randolph St., Chicago, Ill.

На продаж тано

2 лоти 40x150 і 45x150 (один з них корнеровий) в Скрентон, Па.

Близших пояснень уділяє Редакція „Свободи".

ОДИНОКИЙ РУСКИЙ ГОТЕЛЬ

Д. ГОЛОДА

18 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождий Русин маючий яку небудь потребу в Ню Йорку, чи в околиці, повинен вступити до того готелю, бо тут дістане найздоровші і найтанші напитки всякого рода і пораду, де найлучше купити шифкарту.

Dr. J. SZLUPAS,

1419 N. Main Ave.,

Scranton, Pa.

Можна его бачити в офисї:
від 8-ої до 10-ої год. рано,
від 2-ої до 4-ої попол.,
від 7-ої до 10-ої вечер.
Old P'hone 1269—B

HARRY NEEDLE

Адвокат і Нотар Публичний

Позичає гроші на праперти. Заступає в справах кримінальних і цивільних. Офисн: 611 Commonwealth Bldg., Scranton, Pa. Вечерами: Spitz Bldg., Olyphant, Pa. Розуміє по руски, польски і словацки.

ЧИТАЙТЕ!

Спис книжок, які продаємо:

* Америка	15 ц.	* Наверненний Грішник	20 ц.
* Ангел та пустельник і т. і.	15 ц.	Народний рух австро-угорских Русинів	15 ц.
Біблія Велика	2 дол.	Новий Завіт	4 дол.
Борба кляс і чому робітники орґанізують ся..	15 ц.	Образки і загадки	10 ц.
Весела книжочка з образками	30 ц.	Оповідання	15 ц.
* Гріхи мілїонерів і т. п. С. 7	15 ц.	Оповідання про заздрих богів	10 ц.
Дещо з історії православної місії в Америці	10 ц.	Про відступників від рос. православія	10 ц.
Дещо про звірята	30 ц.	* Про нутро землї	25 ц.
* Дві левади і т. п. С. 5	15 ц.	Підземні скарби	25 ц.
* Дорога любови, то Божа дорога С. 6.	15 ц.	Покуса	10 ц.
* Еміґрант	15 ц.	Псалтир	1 дол.
Жовнїр	10 ц.	Розмова Поляка, з Русином	10 ц.
Журавлї	15 ц.	Руско-англїйский словарець	20 ц.
Житє Ісуса Христа	1.50 дол.	* Релїгійні вірованя старинних народів	20 ц.
* Житє, зарібки, орґанізациї і т. п. в Спол. Державах	15 ц.	Смерть	10 ц.
Зуб за зуб	10 ц.	* Стародавні казки та оповіданя	15 ц.
* Казки про Жидів	15 ц.	* Степові люде	15 ц.
Історія Руси в образками	10 ц.	* Страйк	20 ц.
Капітал і праця	15 ц.	Тарас Шевченко	15 ц.
* Книжка Рахункова	50 ц.	Тимко Гаврилюк	15 ц.
* Календар	25 ц.	Унія в Америці	20 ц.
Марія	10 ц.	* Хто в чого жие	15 ц.
* Многострадальний народ, огляд історії украиньского народу	20 ц.	* Які то є люде на земли, в 20 образками	50 ц.
		* Як мужик ходив до царя правди шукати	15 ц.
		* Через кордон.	15 ц.

Золоте перо Celtric 1.00 дол. Золбте перо Sanford 2.00 дол.

Атляс цїлого світа, англїйский, 105 map, над 300 сторін, подає имена і людність 40.000 міст цїлого сьвіта 1 дол.

Мапа Сполучених Держав і цїлого сьвіта 4 стопи широка а 6 стіп довга (инші продають по 5 дол.) у нас лиш 2 дол.

Адрес треба всегда виписати англїйскими буквами і то дуже виразно.

Адресуйте:

Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

Чи чули Ви, що „Свобода" посилає гроші до краю?

Чомужь посилаєте все ще грошї через чужих?

Хто пішле до краю через „Свободу" не менче 50 долярів нараз, той дістане в дарунку гарний календар.

Адрес:

SVOBODA, BOX 353, SCRANTON, PA

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!

Загалом кождий питає: Що буде дальше? Чи піде робота? А може буде страйк? Ніхто не може на се певно відповісти. Чи знаєте де не потрібуєте бояти ся страйку? — На фармі. На фармі не маєте „боса", ніхто вам не розказує, анї з роботи Вас не нажене.

Я вам поможу, стати независимим. Купіть собі фарму. За моїм посередництвом можете собі купити фарму в стейтах Вірджінія, Норт Каролайна і Алабама. Добра земля, воздух і вода. Родить ся пшениця, жито, овес, кукурудза, тютюн, виноград, бандурки і всяка зеленина.

А все можете добре продати і за готові гроші. — Пишіть на адрес:

JOHN JELINEK,

1116 PINE ALLEY, BRADDOCK, PA.

Напишіть десьте прочитали се оголошенє.

Оден з найбільших броварів в Америці.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЄВИЙ СПОСІБ, БЕЗ ВСЯКИХ ПРИМІШОК.

Хто лиш раз поскоштує сего пива, то иншого вже не буде пити.

Голова від него нїколи не болить, бо есть здорове і поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗРЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,

435 to 455 N. 7-th Str.

SCRANTON, PA.

Telephone calls: General Office 2333.
Night Call 4854.